

קסטנר

מחזה מאת מוטי לרנר

(המחזה יצא לאור בהוצאת אור-עם, 1985)

©

המחזה הוצג בתיאטרון הקאמרי בשנת 1985
דרמטורגיה ובימוי: אילן רונן

רשימת דמויות**היהודים**

1. שמואל שטרן: ברון. ראש הקהילה הניאולוגית בבודפשט. אחר-כך ראש היודנרט.
2. פיליפ פרוידיגר: ראש הקהילה האורתודוקסית בבודפשט. אחר כך חבר ביודנראט.
3. אוטו קומויי: יו"ר ההסתדרות הציונית בהונגריה ויו"ר ועדת ההצלה הציונית.
4. רודולף (רז'ה) קסטנר: סגן יו"ר ההסתדרות הציונית בהונגריה. חבר בוועדת ההצלה.
5. יואל בראנד: חבר בוועדת ההצלה.
6. האנזי בראנד: אשתו של יואל בראנד. חברה בוועדת ההצלה.
7. בודיו קסטנר: אשתו של קסטנר.
8. הלן קסטנר: אימו של קסטנר.
9. ד"ר וארגה: חבר בתנועה הרביזיוניסטית בבודפשט.
10. מיקלוש בנדק: עיתונאי יהודי (דמות בדויה)
11. מלכיאל גרינוולד: יהודי הונגרי תושב ירושלים, אשר בגלל פרסומיו על קסטנר תבע אותו היועץ המשפטי לממשלה לדין על הוצאת דיבה.

הגרמנים

1. אדולף אייכמן: ראש המחלקה B-4 במשרד הראשי לביטחון הרייך.
2. הרמן קרומיי: סגנו של אייכמן.
3. דיטר ויסליצני: עוזרו של אייכמן.
4. הלמוט: משרתו האישי של אייכמן. (דמות בדויה)

ההונגרים

1. לאסלו אנדרה: מזכיר המדינה לענייני יהודים בהונגריה, חבר מפלגת צלב החץ הפשיסטית.
2. לאסלו בקי: מפקד הז'נדרמריה ההונגרית. חבר מפלגת צלב החץ הפשיסטית.
3. ד"ר שנלר: שר האוצר בממשלת הונגריה.
4. לולו: זונה (דמות בדויה).

זמן העלילה

המחזה מתרחש בבודפשט. תחילתו ב-19 במרס 1944 וסופו ב-1 ביולי 1944. הפרולוג מתרחש בבית המשפט המחוזי בירושלים בשנת 1958, וכך גם רובו של האפילוג

פרולוג

גרינוולד: כבוד השופט, משפחתי, משפחת גרינוולד הענפה, נספתה יחד עם רוב יהודי הונגריה במלחמה. אני כבר הייתי, למזלי, בארץ. עד היום כבוד השופט, שמונה שנים לאחר המלחמה, אני אינני יכול לתפוס בשום היגיון, או רגש, כיצד עלו בני משפחתי, יחד עם עוד שבע מאות אלף אומללים לרכבות שהובילו אותם לאושוויץ. עד היום, כבוד השופט, שאלתי ואני עדיין שואל, האם הרצח הנורא הזה היה באמת בלתי נמנע? הלא בקיץ 1944, כאשר פלשו הגרמנים להונגריה, כבר חנו הרוסים ליד הקרפאטים. הלא האמריקאים כבר כבשו את איטליה. הרייך הגרמני כבר התמוטט. האם לא ניתן היה להציל שבע מאות אלף יהודים מציפורניהם של הנאצים המובסים?

חשכה. אור על בית קומויי. דפיקות עצות בדלת.

קומויי: מי שם?
בראנד: זה אני בראנד.

קומויי פותח את הדלת.

בראנד: הגרמנים פלשו.
קומויי: פלשו?
בראנד: כן. הצבא נכנע. הם יגיעו לבודפשט בעוד שעתיים.

חשכה. על בית קומויי. אור על גרינוולד.

גרינוולד: כבוד השופט, אני יודע שהעולם החופשי לא נקף אצבע ונשאר אדיש. אבל אין זה ההסבר היחידי להשמדה המחרידה הזאת. תוך כדי חקירותיי, הגעתי למסקנה המזעזעת שגם בקרבנו ישנם אנשים שאשמים בכך. אנשים אשר היו מוכנים לשתף פעולה עם הרוצחים הנאצים. חלקם כדי להציל את עורם, חלקם בעד בצע כסף, וחלקם כדי לספק את שאיפות הגדלות ואת יצר השררה שלהם. והאיש שבו השתמשו הנאצים, יותר מבכל אדם אחר, כדי לבצע את הפשעים שלהם, היה בלי שום צל של ספק, הד"ר רודולף רז'ה קסטנר!

חשכה. אור על בית קסטנר. בראנד דופק בדלת.

בראנד: רז'ה... רז'ה...
קסטנר: מה קרה?
בראנד: הגרמנים פלשו.
קסטנר: מתי?
בראנד: הבוקר. ה-BBC הודיע על שבע דיכויזיות...

חשכה על בית קסטנר. אור על גרינוולד.

גרינוולד: אני יודע מה אומרים עליי האנשים המעורבים במשפט הזה. הם אומרים: "מלכיאל גרינוולד פסיכופט". פסיכופט הוא כנראה אדם האומר כי עלינו לברר את האמת. עליי הטילו המצפון החברתי, והכבוד הלאומי שלנו לברר את האמת הזאת. איש לא יוכל להשתיק אותי עד שיתבררו הפשעים המחרידים שהד"ר קסטנר ביצע, פשעים שבגללם הוא מבוקש עד היום בהונגריה כפושע מלחמה, כמשתף פעולה, וכפושע פלילי. על העם לדעת!!

חשכה על גרינוולד. אור על בית שטרן. קסטנר דופק בדלת.

משרת:	את מי אדוני מבקש?
קסטנר:	את הברון שטרן בבקשה.
משרת:	מי אדוני?
קסטנר:	קסטנר, ד"ר רודולף קסטנר. אני חייב לדבר עם הברון שטרן מיד.
משרת:	מוטב שאדוני יחזור בעוד שעה. בימי ראשון ישן הברון עד השעה שמונה.

חשכה בבית שטרן. אור על גרינוולד.

גרינוולד: האם יודע העם שד"ר קסטנר הציל את בני משפחתו ואת ידידיו מידי הגרמנים, ובתמורה הוא התחייב להסתיר מן היהודים את האמת על אושוויץ ועל תאי הגזים? האם יודע העם שרק בגלל כך עלו מאות אלפי יהודים בעיוורון מוחלט לרכבות לאושוויץ? האם יודע העם שרק בגלל כך הם נכנסו בשקט, מבלי לפצות פה, בהכנעה, לתוך המקלחות? האם יודע העם על הצעתו של אייכמן ליואל בראנד? הצעה שהייתה יכולה להציל את כל יהודי הונגריה, הצעה שנכשלה בגלל שיתוף הפעולה של ד"ר קסטנר עם הגרמנים, ובגלל אזלת היד של מנהיגי הסוכנות כאן בארץ. האם יודע העם על כך שאחרי המלחמה התערב ד"ר קסטנר לטובתם של מנהיגי הנאצים שחיסלו את יהדות פולניה, וסלובקיה: קורט בכר, הרמן קרומי ודיטר ויסליצני, ופעל לשחרורם מידי בנות הברית, ללא עונש? האם יודע העם שאותם פליטים ספורים שהגיעו לארצנו מהונגריה מנסים בכל כוחם לנקום באיש הזה על השואה המחרידה שהוא גזר עליהם? כבוד השופט, ריח של פגר מגרד את נחיריי. תהיה זאת הלוויה שמחה וצוהלת. את ד"ר רודולף קסטנר צריך לחסל! **(חשכה)**

מערכה ראשונה

1. משרדי הקהילה היהודית בבודפשט. שטרן, פרוידיגר, קרומיי, ויסליצני. חייל גרמני עומד בפינה, ונשק דרוך בידו.

קרומיי: אל תיתפסו לבהלה. זהו רק ביקור נימוסין. חשבנו שכדאי להכיר אתכם. להרגיע אתכם. מנהיגים מבוהלים יכולים להמיט אסון על הקהילה שלהם. ראיתם בעצמכם. לא התפרצנו בכוח. אנחנו לא מתכוונים להחרים מסמכים. אני רואה שאתם מופתעים. פתאום אתם מגלים שהשמועות עלינו אינן נכונות, בפרט השמועות שהופצו כאן על האוברשטורמבנפיהרר אייכמן. אגב, האוברשטורמבנפיהרר אייכמן כבר הגיע לבודפשט, והפגישה הזאת היא על פי הנחייתו. **(נוקש בעקביו)** אוברשטורמבנפיהרר הרמן קרומיי, סגנו.

ויסליצני: **(נוקש בעקביו)** האופטשטורמפיהרר דיטר ויסליצני. יודנקומאנדו.

שטרן: **(מציג את פרוידיגר)** פיליפ פון פרוידיגר. ראש הקהילה האורתודוקסית. **(פרוידיגר קד)**

קרומיי: אתה לא מתכוון להציע לנו לשתות, ברון שטרן?

שטרן: כן. בהחלט, אדון אוברשטורמבנפיהרר. מיד. **(מצלצל בפעמון)**

קרומיי: אנחנו מאוד מעוניינים באווירה. עניינית ורגועה. קל יותר להגיע להבנה כאשר האווירה נעימה. לא?

שטרן: ודאי, אדוני.

נכנס המשרת.

משרת: יין לאורחים.

ויסליצני: יש לך כאן משרד יפה, ברון שטרן. משרתים וגינוני טכס.

שטרן: המלחמה לא פגעה בנו עדיין, אדוני.

קרומיי: אני מקווה שהיא לא תפגע. הכול תלוי בכם.

פרוידיגר: למה בדיוק אדוני מתכוון, כשהוא אומר שהכול תלוי בנו?

קרומיי: אנחנו לא מצפים, כמובן, לשיתוף פעולה מצדכם. אנחנו לא תמימים עד כדי כך. אנחנו מצפים להידברות. אם נדבר, נגיע להבנה. **(רומז לוויסליצני, וזה נותן לו דף נייר)** ברשימה הזאת מופיעים שמות של חמש מאות יהודים בערך. ראשי המוסדות והארגונים שלכם בבודפשט. האוברשטורמבנפיהרר אייכמן רוצה להיפגש אתם. להכיר אותם. מחר בארבע אחר הצהריים. **(נותן לשטרן את הרשימה)**

שטרן מתבונן בה

שטרן: אדוני מבקש מאיתנו שאנחנו נזמן את האנשים האלה לפגישה?

קרומיי: למה לא? ליד כל שם רשומה גם הכתובת.

שטרן: זוהי דרישה קשה מאד מאיתנו...

קרומיי: אנחנו עסוקים עדיין בארגון המשרדים שלנו. חבל על הזמן. לכם הרי יש משרדים, מזכירות, שליחים. אתם יכולים להתחיל בעבודה כבר עכשיו.

פרוידיגר: אנחנו יכולים להפיץ את ההזמנות. אפשר גם לשלוח מברקים. להודיע בטלפון. אבל אני לא בטוח, אדוני, שהמוזמנים יבואו.

ויסליצני: לו הייתם מוכנים לשמוע לעצה ממני, הייתי מציע להודיע להם שהפגישה הזאת נועדה לטובתם, האוברשטורמבנפיהרר אייכמן רוצה להתייעץ אתם.

- פרוידגר: האנשים חוששים. הם מפחדים. אדוני צריך להבין. יש מצב חרום. עוצר. יש מלחמה בגבולות. ישנן כבר שמועות על יד קשה...
- שטרן: הבוקר כבר נעצרו אלף וחמש מאות אנשים, אדוני.
- ויסליצני: נעצרו אנשים?
- קרומיי: אתה מתכוון לאלה שנעצרו בתחנת הרכבת?
- ויסליצני: אהה... אלה...
- שטרן: כן.
- קרומיי: הם נכלאו באופן זמני בלבד בקישטרצ'ה. אלה היו מעצרי מנע. העצורים ישוחררו אחרי חקירה. כשיבוטל מצב החרום.
- שטרן: המוזמנים הללו ידרשו מאתנו ערבויות, שלא יאונה להם כל רע בזמן הפגישה. מה אוכל להציע להם, הר אוברשטורמבנפיהרר?
- ויסליצני: איזה ערבויות אתה רוצה?
- קרומיי: אין צורך בערבויות שלכם. אנחנו מבינים את החששות שלכם. אנחנו לא ננקוט בשום צעדים נגד אלה שלא יגיעו.
- פרוידגר: אולי אפשר, הר אוברשטורמבנפיהרר, לקיים את הפגישה מוחרתיים? עד אז נצליח להיפגש עם רוב האנשים ולשכנע אותם לבוא.
- קרומיי: חבל על הזמן. להיפך. כל יום שעובר רק מגדיל את המבוכה ואת החששות. עד מחר בארבע תספיקו להיפגש עם כולם. (שתיקה) אם כך נפגש מחר בארבע?
- שטרן: אנחנו נעשה כמיטב יכולתנו, אבל לא נוכל להתחייב שכולם יבואו, אדוני...
- קרומיי: אין צורך להתחייב. אנחנו נקבל הכול בהבנה... (קם)
- ויסליצני: היין היה מצוין, ברון. קצת מתוק מדי, אבל סמך. והריח נפלא...
- קרומיי: ברון שטרן, הייתי מאוד מעוניין לבקר במוזיאון של הקהילה, שמעתי הרבה מאד על המוזיאון הזה. אולי מחר אחרי הפגישה עם האוברשטורמבנפיהרר אייכמן, אם יהיה לך נוח...
- שטרן: בהחלט, אדוני. אני אשמח להציג בפניך את המוזיאון. (פונה ללוות את הגרמנים)
- קרומיי: אין צורך. נמצא את הדרך בעצמנו. הייל היטלר! (שטרן ופרוידגר ממלמלים תשובה. הגרמנים יוצאים)
- פרוידגר: (בהתרגשות) אנחנו לא יכולים להזמין אנשים משלנו בשבילם. אם יקרה משהו, חס וחלילה, הדם שלהם יהיה מונח על ראשינו.
- שטרן: יותר טוב שההזמנות האלה תצאנה מאתנו. ההזמנה שלנו לא מחייבת. אם מישהו לא ירצה לבוא, יהיה לו מספיק זמן לעשות את חשבון הנפש שלו.
- פרוידגר: אם האנשים יקבלו הזמנה שחתום עליה ראש הקהילה, הם יבואו. הם נותנים בך אמון.
- שטרן: אני אדבר עם שר הפנים ואבקש אותו לשלוח נציג לפגישה. אני לא מאמין שהגרמנים יעשו משהו בנוכחות נציג של הממשלה ההונגרית.
- פרוידגר: ויסליצני זה עשה עסקים עם הרב הראשי בסלובקיה לפני שנתיים. הוא מנע את הטרנספורטים והציל שליש מיהדות סלובקיה. הוא מאותם בני האדם שאפשר להסתדר אתם במתנות... בכסף... אנחנו צריכים לעשות איתו עסקה כדי להקטין את הרשימה הזאת.
- שטרן: כאן לא סלובקיה, פיליפ. וכאן לא יהיה צורך בעסקאות כאלה. כאן יש ממשלה ויש חוק. כל עוד החוק לא התמוטט, לא נעשה עסקאות, שאנחנו יודעים שהן לא חוקיות.

משרת: שני אנשים מבקשים לראות אותך, אדוני. הם סרבו לומר את שמותיהם.

נכנסים אנדרה ובקי.

שטרן: **(למשרת)** הם יכולים להיכנס. **(משרת יוצא)**
 אנדרה: מה שלום הברון?
 שטרן: תודה. **(מציג את פרוידיגר)** פיליפ פון פרוידיגר. ראש הקהילה האורתודוקסית.
(פרוידיגר קד. קידתו נשארת ללא מענה) מה אפשר לעשות למענכם?
 בקי: מה החיפזון? אנחנו לא ממהרים.
 אנדרה: לא התראינו הרבה זמן, ברון. מאז אותה פרשה אומללה במשרד הפנים. נכון?
(לפרוידיגר) הברון המליץ לפטר אותי. לברון יש קשרים טובים מאוד במשרד הפנים.
 שטרן: מר אנדרה, הפרשה הזאת הסתיימה לפני יותר מעשר שנים.
 אנדרה: הפרשה אמנם הסתיימה. סוף סוף. ידידך פרנץ פישר, שר הפנים, פוטר.
 בקי: הבוקר ליוויתי אותו לרכבת הנוסעת לדכאו.
 פרוידיגר: דכאו?
 בקי: כן, כן, הוא מסר לכם דרישת שלום. הוא מקווה להיפגש אתכם בהקדם.
 אוברשטורמבנפיהרר אייכמן נופף לו בידו לשלום מן הרציף.
 אנדרה: גם ידידך הטוב קאלואי, ראש הממשלה, כבר איננו איתנו. הוא הבין בעצמו כי
 הפרשה הסתיימה, וביקש מקלט מדיני בשגרירות הטורקית.
 בקי: גם שר החוץ, למרות שלא היה מעורב ישירות בפרשה ההיא, תקע לעצמו כדור
 בראש. תאר לעצמך. במשרד שלו. לעיני הפקידים. מחר ההלוויה. כולנו נהיה שם
 ונזיל דמעות. **(פאוזה)**
 שטרן: **(כצוק סלע איתן)** מה אוכל לעשות למענכם?
 אנדרה: הו, תודה. תודה על הרצון הטוב. בשלב זה באנו רק כדי להציג את עצמנו. **(מציג את בקי)** לאסלו בקי, מפקד הז'נדרמריה. **(מציג את עצמו)** לאסלו אנדרה, מזכיר
 המדינה לענייני יהודים. המינויים בתוקף החל מהבוקר.
 בקי: **(לפרוידיגר)** שמחתי להכיר.
 אנדרה: אל תפריעו לעצמכם. יש לכם בוודאי הרבה חומר למחשבה. בהזדמנות הזאת רציתי
 להודיע לכם כי אנחנו ממונים על הטיפול בענייני יהודים. על כל הטיפול. מראשיתו
 ועד סופו. אני בטוח שתשמחו לשתף אתנו פעולה. הייל היטלר!! **(חשכה)**

2. בית קסטנר. קומויי. קסטנר. בראנד. קומויי מנסה נואשות להתקשר בטלפון.

- בראנד: אנחנו לא יכולים ללכת לפגישה עם אייכמן. אייכמן יודע שאנחנו ציונים. הוא יודע על כל הפעולות שאנחנו עושים. אייכמן ייתן לנו להבריא מכאן אנשים לרומניה? אייכמן ייתן לנו להסתיר כאן פליטים מפולין? הגסטפו כבר בטח יודע גם על הקשרים שלנו עם הסוכנות באיסטנבול. אם נבוא לפגישה, הם יעצרו אותנו ויחסלו אותנו.
- קסטנר: אם הם יודעים עליך כל כך הרבה, למה הם לא באים אליך הביתה, דופקים בדלת ועוצרים אותך? בשביל מה הם מארגנים את הטכס הזה?
- בראנד: הם יודעים שאני לא אחכה להם בבית. הם רוצים לחסוך לעצמם את החיפוש.
- קומויי: אנחנו צריכים לחפש דרך להסתתר, כך שנוכל להמשיך בכל הפעולות שלנו... איפה נסתתר? הכנו לעצמנו מקומות להסתתר? הכנו לעצמנו נשק? מזון? בונקרים? **(בטלפון)** הלו... הלו... **(לקסטנר)** היו לנו חמש שנים להתכונן ולא נקפנו אצבע. **(בטלפון)** הלו...
- קסטנר: זה לא הזמן לחשבון נפש, אוטו, בוא ננסה להבין בשביל מה הם הזמינו אותנו. למה בכלל הם מעוניינים בפגישה הזאת?
- בראנד: אמרתי. הם רוצים לעצור אותנו.
- קסטנר: **(בכעס)** אז למה הם מודיעים לנו על כך שלושים שעות מראש? כדי שנספיק לברוח?
- קומויי: אני לא יכול להבין איך שכנענו את עצמנו שהגרמנים לא יפלו. הרי היו לנו רמזים. **(בטלפון)** הלו? הלו... הלו... כן, כן... מדבר אוטו קומויי. את 4781... **(לקסטנר)** זה מאסאק. סגן שר החוץ.
- קסטנר: מיד תראה שהוא יודע עוד פחות מאיתנו.
- קומויי: הלו... כן... מדבר אוטו קומויי... כן... זה בהחלט דחוף... אמור לו בבקשה שאני ממתין... מחר? אני לא יכול לחכות עד מחר... שוב נותק...

נשמעת דפיקה בדלת.

- וארגה: **(מבחוץ)** קסטנר... קסטנר...
- קסטנר: מי שם?
- וארגה: ד"ר וארגה.
- קסטנר: **(פותח את הדלת)** היכנס. מה קרה?
- וארגה: אתה עוד שואל מה קרה? **(לקומויי)** מר קומויי, מה אתם מתכננים לעשות?
- קומויי: אנחנו באמצע דיון. **(לבראנד)** נסה להשיג את המספר הזה. אולי הוא בבית.
- וארגה: מר קומויי, מדיונים לא תצמח שום תועלת. באתי להודיע לכם שהתנועה הרביזיוניסטית שוקלת לרדת למחתרת. ההנהגה עדיין לא החליטה, אבל...
- קומויי: **(קוטע אותו בלעג)** תקימו מחתרת של ארבעה עשר איש?
- וארגה: יש כבר יותר, ואני לא אגיד כמה. מר קומויי... נוצר מצב חרום. כולנו ציונים. כל הציונים חייבים להתלכד ולפעול יחד. שמעתי שהברון שטרן כבר נפגש עם הגרמנים. אנחנו מכירים את השיטות שלהם. הם יקימו יודנראט. אני מוכן להמר שהברון שטרן יעמוד בראש היודנראט. אסור לתת לו. הציונים חייבים להדיח אותו ולתפוס את הנהגת הקהילה במחתרת.
- קומויי: וארגה, הגרמנים יודעים בדיוק את השמות שלנו והכתובות שלנו. אם יתברר להם שהקמנו מחתרת, הם יעצרו אותנו בתוך חמש דקות.

וארגה: לכן צריך להסתתר, מר קומויי. אם תחליטו לרדת למחתרת ואם אתה תעמוד בראשה, יהיו לנו הרבה אנשים. גם מן הרביזיוניסטים. גם מן "השומר הצעיר", וגם מן הפליטים מוורשה שיקבלו את המרות שלך בלי שום ערעור.

קומויי: וארגה, אנחנו ועדת הצלה ציונית. לא ועדת התנגדות ציונית. והמשימה שלנו היא להציל. לא להתנגד. התנגדות פירושה התאבדות. הבנת? ואני מבקש ממך לא להסתובב בכל מיני מקומות ולזרוק רעיונות כאלה לפני שאתה בודק אותם.

וארגה יוצא בכעס.

בראנד: וארגה יצא מדעתו.

נכנסת בודיו.

בודיו: תשתו עוד קפה לפני ארוחת בוקר?

בראנד: תודה. הנזי מחכה לי לארוחת בוקר בבית.

בראנד וקומויי יוצאים.

3. שטרן במשרדו. משוחח בטלפון עם ד"ר שנלר, הנמצא אף הוא במשרדו.

שטרן: אדוני השר, אני מאוד מבקש שבכל זאת יהיה נציג של הממשלה נוכח בפגישה הזאת. אם לא נציג בכיר, שיהיה לפחות נציג זוטר.

שנלר: הייתי רוצה מאוד לשלוח נציג כזה, אדוני הברון. אבל כפי שאמרתי לך, אני אינני יודע אם אני מוסמך לתת הוראות כאלה היום. אני אינני יודע אם אני עצמי עדיין שר אוצר.

שטרן: אולי אפשר, אדוני, לבדוק אצל האדמירל הורטי... לפי כל השמועות שמגיעות אלי, הוא עדיין ראש המדינה. הוא בוודאי יסכים לשלוח נציג משלו, אם תפנה אליו. לא הייתי רוצה להטריח אותו בעצמי ביום כזה.

שנלר: לפי השמועות שהגיעו אלי, אינני יודע אם גם האדמירל מוסמך היום לתת הוראות. אני מבקש מאוד שתמתינו עד שתתבהר התמונה הכללית. כרגע, צר לי. הייתי שמח לעזור, אילו יכולתי. (חשכה)

4. בית קסטנר. קסטנר ובודיו.

בודיו:	אתה רוצה לאכול משהו.
קסטנר:	כן.
בודיו:	דיברתם בקול רם. שמעתי הכל.
קסטנר:	אוטו מדאיג אותי. פתאום הוא נעשה הססן. הוא לא יסתדר לבד. אני חייב ללכת איתו.
בודיו:	ללכת לאן?
קסטנר:	לפגישה עם אייכמן.
בודיו:	איך אתה יכול להעלות דבר כזה על הדעת? אני בטוחה שגם אוטו לא מתכוון ללכת לפגישה הזאת.
קסטנר:	אין לו ברירה. הם הזמינו אותנו. הוא יכול להגיד "לא"?
בודיו:	שאוטו יעשה מה שהוא רוצה. למה גם אתה נדחף?
קסטנר:	אוטו לא יסתדר בלעדיי. הוא נעשה כל כך זהיר עד שהוא לא מסוגל להחליט שום דבר.
בודיו:	גם אתה צריך להיות זהיר. מחר בבוקר אנחנו צריכים ללכת לשגרירות הרומנית ולנסות לקבל ויזות.
קסטנר:	ואם מישהו ישאל אותי בשביל מה הוויזות, אני אגיד לו שאנחנו יוצאים לנופש. נכון? בואי. אני אכין קפה, ואת תכיני משהו לאכול.

5. אור במשרדו של שטרן ובבית פרוידיגר. שעת לילה מאוחרת. הם משוחחים בטלפון.

פרוידיגר:	כן, כן. כמעט כולם קיבלו את ההזמנות. התרשמתי שרובם יגיעו. רובם מלבד קומויי.
שטרן:	(מופתע) הוא לא יגיע?
פרוידיגר:	אני לא בטוח. יכול להיות שהציונים מתכננים לעשות כל מיני מעשים באופן עצמאי...
שטרן:	זה מאוד מדאיג אותי, פיליפ. תגיד לו בשמי, שאם הוא מתכוון לעשות משהו בלתי אחראי, שידע שאנחנו לא נתמוך בו. יותר מזה. אנחנו נשתדל לעצור בעדו. אסור לתת להם שום עילה לפרובוקציה. רק זה חסר לנו עכשיו. (חשכה)

6. צהריים. בית בראנד. בראנד מתכוון ללכת לפגישה עם אייכמן. הוא אורז חפצים שונים במזוודה קטנה. הנזי, אשתו, נמצאת במטבח שמחוץ לבמה.

בראנד:	אל תעכבי אותי יותר, הנזי. אייכמן דייקן. חסר לי רק לאחר לפגישה הזאת.
הנזי:	(מן המטבח) אני כבר באה.
בראנד:	הנזי... הנזי... מספיק כבר. אין לי בכלל תיאבון. את חושבת שאייכמן יחכה עד שתגמרי להכין לי סנדוויץ'?
הנזי:	(נכנסת) הנה. עטפתי לך ככר לחם בנייר החום. פה בקופסה בשר מעושן. והנה שני בקבוקי קוניאק.
בראנד:	בסדר. תודה. (מכניס את המצרכים למזוודה)
הנזי:	המעיל שלך.

- בראנד: אין מקום במזוודה. (מוציא צרור מפתחות) זה המפתח של הקופה. שיהיה במקום בטוח. זה המפתח של תיבת הדואר. אני משאיר לך את פנקס הטלפונים שלי. כאן הטלפונים באיסטנבול. וכאן בציריך. תשמרי את זה טוב טוב.
- הנזי: בסדר. את המפתחות של הבית תשאיר אצלך. קח תלבש את המעיל.
- בראנד: חם בחוץ. אני לא יכול להסתובב במעיל ביום כזה. הנזי, אם יקרה משהו, תודיעי קודם כל לוועדה באיסטנבול. אם רז'ה לא היה מבקש ממני, הייתי נשאר בבית.
- הנזי: כבר אמרת את זה חמש פעמים. קח את המעיל.
- בראנד: איפה אני יכול לארוז אותו?
- הנזי: קח אותו ביד.
- בראנד: די, הנזי. או, כמעט שכחתי. המפתחות של המכונית. קחי ותשגיחי שהמכל יהיה תמיד מלא. זהו. אני הולך.
- הנזי: לאן אתה הולך? הרי אני לוקחת אותך.
- בראנד: מה פתאום את לוקחת אותי. אני לא רוצה שתתקרבי לשם בכלל.
- הנזי: חבל על הזמן, לא יקרה שום דבר. בוא נצא. תן לי את המעיל.
- בראנד: הנזי. אני מבקש שתישארי כאן.
- הנזי: אל תדאג. אני אחכה לך בחוץ.
- בראנד: אל תספרי לי סיפורים. אני הרי יודע, שאת לא תחכי בחוץ. חוץ מזה הם יכולים לעצור גם את מי שמסתובב בחוץ.
- הנזי: אני לא אמשוך אלי תשומת לב. (לוקחת את המעיל)
- בראנד: עזבי את המעיל הזה. אני לא לוקח אותו. רז'ה יתפקע מצחוק כשהוא יראה אותי עם מזוודה ומעיל. אני מבקש שתישארי בבית.
- הנזי: אני באה אתך. אני רוצה לראות את האיש הזה. אייכמן. חבל על הוויכוח.
- בראנד: הנזי!
- הנזי: נלך?

נשמע צלצול טלפון. בראנד מרים את השפופרת.

- בראנד: כן, אוטו... הבנתי... (טורק) זה היה אוטו. אנחנו לא הולכים לפגישה. הגרמנים הודיעו היום על הקמת יודנראט. אם נלך לפגישה, נהיה גם אנחנו חייבים להשתתף בו. (חשכה)

7. אולם הכינוסים של הקהילה היהודית. בפנית הבמה חיילים חמושים. באולם נוכחים כחמש מאות ראשי הארגונים היהודיים בבודפשט. נכנסים קרומיי וויסליצני, ותופסים את מקומותיהם על הבמה. כעבור מספר שניות נכנס אייכמן.

- קרומיי: הייל היטלר!
- אייכמן: הייל היטלר! (מתבונן מספר שניות בקהל, ופותח בדבריו) אני שמח לראות שרובכם נעניתם להזמנה שלי, ובאתם לכאן. לא הייתם צריכים להביא מזוודות. אני אסיים את דבריי, ואיש איש יחזור בשלום לביתו. אני הרי מודע לתעמולת הזוועה שנוהלה כנגדי בשנים האחרונות, וזה טבעי שגם אתם תושפעו ממנה. כן? אני מוכן להזמין לכאן כל אדם הטוען כי אי פעם פגעתי ביהודי, ולהשיב לטענות שלו. יש מישהו כזה באולם? מה? יש מישהו שראה אותי אי פעם פוגע ביהודי? או בלא יהודי?

מעבר לבית קסטנר. בוקר. ליד שולחן ארוחת הבוקר יושבים קסטנר, הלן, בודיו.

קסטנר: כולם היו המומים, אימא. הוא דיבר ודיבר ודיבר, והם האמינו לו. אם הוא היה מדבר עוד רבע שעה, הם היו בוחרים בו פה אחד לראשות היודנראט. איזו תמימות. מה את אומרת, אימא? אולי נזמין אותו ללכת אתנו לאופרה מחר?

הלן: רז'ה, אתה תמיד מנסה להיות יותר חכם מכולם. שמעתי שכמה אנשים שנעצרו, כבר שוחררו. בדיוק כמו שהוא הבטיח. כמו שעברנו את המלחמה הקודמת, נעבור גם את המלחמה הזאת.

חזרה למשרד הקהילה.

אייכמן: אנחנו נמצאים כרגע בשיאו של מאמץ אדיר בחזית המזרחית. הוורמאכט נכנס להונגריה כדי להגן עליה מפני הרוסים. העם ההונגרי כולו מתגייס למלחמה. ואנו מצפים גם מן ההונגרים בני דת משה שיהיו חלק מן המאמץ הגורלי הזה. אנחנו זקוקים עכשיו ליהודים יותר מתמיד. ואני מבטיח לכם כאן בנוכחות עוזרי, כי כל אלה שישתלבו בעבודה ובייצור, לא תיפול אפילו שערה אחת מראשם. מלבד אלה שתשורנה כמובן באופן טבעי...

מעבר לבית קסטנר.

בודיו: (לקסטנר) אני חושבת שלא נפסיד שום דבר, אם נבקש ויזות לרומניה, רז'ה. קסטנר: להיפך. עכשיו אחרי ההבטחות של אייכמן, היהודים מרומניה יבקשו ויזות לכאן. הלן: אם את חושבת שברומניה יהיה יותר טוב, אז את טועה. אם הם הגיעו לכאן, הם יגיעו גם לרומניה. ואם לא הגרמנים, אז הרוסים.

בודיו: אני אמרתי שאני אוהבת רוסים? מרומניה ניסע לשוויצריה...

חזרה למשרדי הקהילה.

אייכמן: אתם חייבים להבהיר את הדברים האלה לאנשי הקהילה שלכם, ולהרגיע אותם. אנחנו מאוד מנוסים בארגון הקשרים שלנו עם הקהילות היהודיות, ואנחנו נציע בפני המוסדות המוסמכים שלכם תכנית אשר במרכזה הקמת מועצה יהודית מרכזית. יודנראט. כן? והרשו לי לסיים בדבריו של יהודי הונגרי דגול שחי פעם ביניכם. הד"ר תיאודור הרצל. "איש איש חובתו לעמו, למולדתו, ולאמונתו". הבה נפעל על פי דבריו אלה. (חשכה)

8. משרדי ה-ס.ס. ויסליצני יושב ואוכל. לפניו בקבוק בירה וכוס גדולה. נכנס פרוידיגר. מלווה בחייל מזוין.

חייל: חייל היטלר!
 ויסליצני: **(בפה מלא)** חייל היטלר!
 חייל: הוא היה חמוש, הר האופטשטורמפיהרר.
 ויסליצני: חמוש? במה?
 חייל: **(מראה לו אולר)** בזה, הר האופטשטורמפיהרר.
 פרוידיגר: זה אולר לניקוי ציפורניים, אדוני...
 ויסליצני: **(צוחק)** גם הציפורניים שלך מתלכלכות לפעמים, פרוידיגר? **(מסמן לחייל לצאת. מחזיר לפרוידיגר את האולר)**
 פרוידיגר: סליחה, אדוני. לא התכוונתי להפריע לאדוני באמצע הארוחה.
 ויסליצני: לא לא, אתה בכלל לא מפריע. אני שומע...
 פרוידיגר: באתי אליו בעניין מעצרו של אחי.
 ויסליצני: מוריץ פרוידיגר.
 פרוידיגר: כן. האוברשטורמבנפיהרר אייכמן הבטיח...
 ויסליצני: כן. אני יודע. יש לו בעיה קשה לאחיד. הייתי שמח מאוד לעזור, אבל יש לכאורה הוכחות, שהוא העלים מטבע חוץ. בדרך כלל, יורים באנשים כאלה. אם יהיה לו מזל, הוא יישלח רק למחנה עבודה.
 פרוידיגר: בדיוק כך, אדוני. אם יהיה לו מזל. בעניין מחנה העבודה. אם תהיו מוכנים לשכור לעבודות שלכם מישו אחר במקומו של אחי, אנחנו כמובן נהיה מוכנים לממן את כל ההוצאות הכרוכות בכך. **(מוציא חבילת שטרות)**
 ויסליצני: לא חשבתי בכלל על האפשרות הזאת, הר פרוידיגר. זה רעיון מעניין. בדיוק ליום ההולדת שלי. תענוג לעשות אתך עסקים.
 פרוידיגר: שם אחי הוא...
 ויסליצני: מוריץ פרוידיגר... היה לו מזל לאחיד... **(חשכה)**

9. רחוב בבודפשט. וארגה וקסטנר.

וארגה: הם כבר הספיקו לעצור יותר משלושת אלפים יהודים... מי יודע כמה מהם כבר לא בחיים... אמרתי לך שהם יקימו יודנראט... זוכר? אוטו קפוט, רז'ה... הוא יושב בבית ולא עושה שום דבר. מדבר בטלפון. מדבר, מדבר... צריך להדיח את אוטו, ואתה צריך לתפוס את המקום שלו. אני כבר אטפל בהנהגה שלנו... נתקשר עם המחתרת ההונגרית, אפילו עם הקומוניסטים. אתה האיש...
 קסטנר: המחתרת ההונגרית כבר כולה בדכאן, וארגה. ועל מחתרת קומוניסטית שמעתי רק ממך.
 וארגה: בסדר. לא נדיח את אוטו. נשאיר אותו בתור כיסוי. אבל בפועל, אתה תיתן את ההוראות. אנחנו נציית לך, בלי שום פקפוק.
 קסטנר: ההוראה הראשונה שאני נותן, וארגה, היא שתלך הביתה, ותיקח כדור הרגעה. ותפסיק להסתובב ברחובות ולחרחר מלחמה. הפטפוטים שלך רק נותנים סיבה טובה לגרמנים לעצור עוד יהודים, ולחסל אותם. **(וארגה יוצא בכעס)**

10. משרדי הקהילה. שטרן ופרוידיגר. נכנס וארגה ופונה לשטרן.

- וארגה: (דף עיתון בידו) מה פירוש ההודעה הזאת, אדוני? מה זאת אומרת "יש למלא את כל הוראות הגרמנים בקפידה ובאופן המצפוני ביותר". אם יגידו לנו לעלות לרכבות שנוסעות לאושוויץ, נעלה?
- שטרן: וארגה, העיתון הזה הוא עיתון רשמי של הקהילה. אתה חושב שאפשר להודיע בעיתון הרשמי של הקהילה לא לקיים את ההוראות של הגרמנים?
- וארגה: אם לא הייתם מקימים יודנראט, לא הייתם חייבים להוציא עיתון כזה, ולא הייתם חייבים לקרוא לקהילה לציית לגרמנים.
- שטרן: מועצה מרכזית הקמנו, וארגה. לא יודנראט.
- וארגה: יודנראט. יודנראט. אני מבקש לקרוא לתועבה בשמה.
- שטרן: הקמנו מועצה מרכזית. בחרנו בעצמנו את החברים שלה, וארגה. כאן לא פולין. אני דרשתי בתוקף שהמועצה שלנו לא תיקרא יודנראט, כדי להדגיש את העצמאות שלה.
- וארגה: עצמאות?! (מצטט מן העיתון) "רק מילוי מדוקדק של הוראות הגרמנים יהיו ערובה להמשך חיינו". הרשה לי לשאול אותך, אדוני. זאת עצמאות? זאת כניעה... מה אתה היית עושה במקומי, וארגה? אילו הייתי מסרב לעמוד בראש המועצה, הם היו ממנים מישהו אחר במקומי. האמן לי, וארגה, אני הייתי שמח, בגילי ובמצב בריאותי, לפרוש. אבל אז הם היו ממנים במקומי מישהו עם פחות ניסיון ופחות קשרים משלי. המועצה המרכזית הזאת היא הרע במיעוט במיעוט. אנחנו חייבים לציית לגרמנים עד שהממשלה ההונגרית החדשה תתכנס. בפולין לא הייתה ממשלה. לנו יש ממשלה, והממשלה הזאת תגן עלינו מפני הגרמנים, בדיוק כפי שהיא תגן על כל אזרח הונגרי.
- וארגה: הממשלה ההונגרית לא תגן עלינו. אף ממשלה באף מדינה לא הגנה על אף יהודי. אנחנו חייבים להגן על עצמנו. לאסוף נשק, לרדת למחתרת...
- שטרן: וארגה, אני מזהיר אותך. כל התגרות בגרמנים הוא טירוף דעת. אסור לך להפיץ רעיונות כאלה...
- וארגה: (לפרוידיגר) אדוני, אתה חייב לדרוש מן הרבנים שלכם להודיע בבתי הכנסת על התוכניות של הגרמנים. הרבנים חייבים להזהיר מפני אושוויץ. להסביר מהם תאי הגזים.
- פרוידיגר: איך אפשר להסביר דברים כאלה, וארגה? מי יאמין? אפשר להאמין? אנחנו הרי כבר יודעים שהם הפסיקו להפעיל את תאי הגזים כבר לפני שנה וחצי.
- שטרן: שמועות, שמועות, שמועות. אין שום אישור לשמועות האלה, ואין להן שום קשר אלינו.
- וארגה: העולם בוער, ואתם רוצים שאני אשתוק? הרי כל אלה שלא יודעים, יעלו לרכבות לאושוויץ כמו עדר. כמו שהיה בפולין ובסלובקיה. אני אצא בעצמי לרחובות ואצעק אושוויץ... אושוויץ... אני לא אתן לכם להסתיר את האמת. אני מכריז מלחמה על היודנראט, אדוני. ועליך באופן אישי...

וארגה יוצא. משוחח עם בראנד והנזי. מתווכח. עוזב בכעס. פוגש אלמוני. מתווכח. עוזב בכעס. מוסיקה. וארגה לבדו. מוציא אקדח ויורה בעצמו. דממה.

11. משרדי הקהילה. ויסליצני ופרוידגר.

ויסליצני:	אתה קורא עברית, הר פרוידגר, נכון?
פרוידגר:	כן, אדוני.
ויסליצני:	(מוציא מכתב מכיסו) תרגם לשפת בני תרבות.
פרוידגר:	(בהפתעה) המכתב הזה מופנה אלי.
ויסליצני:	לכן באתי אליך. אתה הרי מכיר את הרב הראשי של סלובקיה. הוא ביקש ממני למסור לך את המכתב באופן אישי. קרא.
פרוידגר:	האופטשטורמפיהרר ויסליצני, אשר עצר את משלוח יהודי סלובקיה לאושוויץ, עובד אתנו על תכנית להצלת כל יהודי אירופה תמורת כופר נפש. אפשר לעבוד איתו על התוכנית ולהציל גם את יהודי הונגריה.
ויסליצני:	מה אתה אומר, הר פרוידגר?
פרוידגר:	זוהי הצעה שכדאי מאוד לדון בה, אדוני. הצעה מאוד רצינית. אנחנו מאוד מעוניינים בתוכנית כזאת.
ויסליצני:	עניין בלבד לא מספיק לי, פרוידגר. אני דורש שיתוף פעולה.
פרוידגר:	ודאי אדוני, בענייני הצלה זאת מצווה לשתף פעולה.
ויסליצני:	אנחנו דורשים שני מיליון דולר.
פרוידגר:	שני מיליון?
ויסליצני:	בתור התחלה כמובן. התחילו לאסוף את הכסף. אני כבר אתקשר אליך. (מוציא מצית ומבעיר את המכתב) ברור לך שלהונגרים אסור לדעת מאומה על ההצעה הזאת. הם לא מבינים בעסקים כאלה... (חשכה)

12. בית קסטנר. פרוידגר, קסטנר, קומויי.

קסטנר:	(מלווה את פרוידגר אל הדלת) אני מקווה, שתוך יום יומיים נוכל לתת לכם תשובה, אדוני.
פרוידגר:	הייתי מבקש תשובה עוד הערב, אם אפשר. מחר תתקיים ישיבת היוזנראט. אם אתם משתתפים בעסקה הזאת, עליכם להשתתף גם בישיבה.
קומויי:	אנחנו נשתדל, אדוני.
פרוידגר:	נראה אם כך עוד הערב. (יוצא)
קומויי:	(בתקיפות) אל תשלה אותו, רז'ה. אנחנו לא ניכנס לעסקה הזאת.
קסטנר:	איך אפשר לדחות הצעה כזאת על הסף?
קומויי:	ראינו כבר כמה ראשי יודנראטים בפולין, גם ציונים, שהגרמנים הציעו להם הצעות כאלה, וראינו איך לאט-לאט הם התחילו לשתף אתם פעולה. אני לא רוצה למצוא את עצמי בעוד כמה שבועות עומד עם אייכמן בתחנת הרכבת, ומחליט בשבילו מי יעלה לרכבת לאושוויץ ומי יישאר בחיים.
קסטנר:	אבל אם אותו ויסליצני הסכים להציל שלישי מיהדות סלובקיה, אולי כאן הוא יסכים להציל יותר? ואם הוא יציל רק שלישי, לא כדאי להציל אותם?
קומויי:	אם הוא באמת רוצה להציל משהו, היוזנראט יגיע אתו להסכם. למה לנו להתערב?
קסטנר:	כי אין לנו כרגע שום אפשרות לעשות משהו אחר.
קומויי:	נעשה הסכם עם ההונגרים שתמכו...
קסטנר:	כל ההונגרים שתמכו בנו כבר בדכאו או במאוטהאוזן. הממשלה החדשה לא תנקוף אצבע בשביל להגן עלינו.

- קומויי: אנחנו יכולים להבריא מכאן אנשים לרומניה. אנחנו יכולים לחלק תעודות מזויפות. להסתיר אנשים בבונקרים. אנחנו יכולים...
- קסטנר: אוטו, זה מגוחך. אם נמשיך להבריא שלושה או ארבעה אנשים בשבוע לרומניה, לא נספיק להציל הרבה.
- קומויי: אז נגביר את הקצב.
- קסטנר: אם אנחנו רוצים להציל יהודים בקנה מידה רחב, אנחנו חייבים לדבר עם הגרמנים. זאת המציאות שבה אנחנו חיים, ואי אפשר להתחמק ממנה. אסור לך להפקיר את הסיכוי הזה בידי פרוידיגר. אתה חייב לדבר איתם.
- קומויי: אל תזלזל בפרוידיגר, רז'ה. הוא הוכיח את עצמו יפה מאוד בעסקאות כאלה.
- קסטנר: פרוידיגר יציל רק את המשפחה שלו, ועוד כמה משפחות חרדיות שמקורבות אליו. פרוידיגר לא מסוגל לפעול להצלה רצינית, כוללת. אתה חייב לקחת את היזמה הזאת לידיים שלך.
- קומויי: אני לא מסוגל לפנות אל הגרמנים, רז'ה. אני לא בנוי לזה. אני לא יכול לעמוד מול גרמני כמו ויסליצני, שהידיים שלו מגואלות בדם של כל יהודי יוון ויוגוסלביה. ויסליצני עשה גם את כל העבודה המלוכלכת בשביל אייכמן בפולין. אני לא מסוגל לדבר עם רוצח כזה.
- קסטנר: יש לי הצעה, אוטו. מה יקרה אם נפנה אל הגרמנים באופן לא רשמי. אני אפנה. לא אתה. רק כדי לגשש ולבדוק מהן באמת הכוונות שלהם. אם יתברר שיש להם מה להציע, תצטרף גם אתה.
- קומויי: ואם יתברר שאין להם מה להציע?
- קסטנר: אז ננתק אתם את המגעים. אבל כך לפחות נרוויח זמן. הזמן פועל לטובתנו. המלחמה הזאת הרי תסתיים בעוד כמה חודשים.
- קומויי: אל תהיה תמים, רז'ה. קל מאוד להתחיל אתם במגעים. קשה מאוד לנתק אותם אחר כך.
- קסטנר: הוועדה בכלל לא תהיה מעורבת. אני אסכן רק את עצמי, אוטו. אתה הרי יודע שיש לי סיכוי לעמוד בסיכון כזה.
- קומויי: איך נסביר אחר כך לפרוידיגר ולשטרן מדוע עקפנו אותם?
- קסטנר: אם הם יראו שאנחנו מקדמים את התוכנית, הם לא ישאלו שאלות. (חשכה)

13. חדר חקירות במשטרה ההונגרית. נכנסים אנדרה, בקי, פרוידיגר.

- אנדרה: (לפרוידיגר) שב. (פרוידיגר יושב. מבחוץ נשמעות זעקות מקפאות דם של נחקרים המעונים בידי חוקריהם) אנחנו יכולים לנקוט בשיטות דומות גם לגביך, פרוידיגר. אלא אם תגלה מידה רבה יותר של שיתוף פעולה.
- פרוידיגר: אני אשתף פעולה בכל דרך שתבקשו ממני.
- אנדרה: יפה. אם כך אולי תוכל להסביר לנו מה עשית במשרדי ה-ס.ס. בעשרים ושלושה במרץ בשעה תשע בבוקר?
- פרוידיגר: באתי לבקש את שחרורו של אחי, מוריץ, שנכלא בקישטרצ'ה.
- אנדרה: ועם מי נפגשת?
- פרוידיגר: עם האופטשטורמפיהרר ויסליצני.
- בקי: למה הוא מיהר כל כך לשחרר את אחיך?
- פרוידיגר: הסברתי לו שמעצרו של אחי פוגע במפעלי הטקסטיל שלנו, ושהנזק הכלכלי שייגרם למדינה הוא עצום...

- אנדרה: ואתה באמת חושב שאכפת לו לוויסליצני מן הנזק הכלכלי העצום שייגרם להונגריה בגלל מעצרו של אחיך? ויסליצני דואג רק לאינטרסים של ה-ס.ס. ושל עצמו.
- פרוידגר: זה כל מה שאמרתי לו, אדוני.
- אנדרה: הרשה לי להציג לפניך אפשרות נוספת. אנחנו כבר ראינו שה-ס.ס. נוהג לעשות עסקאות כלכליות עם יהודים. לפני שבוע, למשל, העביר מנפרד וייס את מפעלי הפלדה שלו לידי ה-ס.ס., ואתמול הגיעו כל בני משפחתו באורח פלא לפורטוגל. רכוש הונגרי בשווי של מיליארדים מצא את דרכו לידיים גרמניות. זה הנזק הכלכלי העצום שנגרם להונגריה, פרוידגר.
- פרוידגר: בהחלט אדוני.
- אנדרה: אולי תגלה לי למי מתכוונים האחים פרוידגר למסור את מפעלי הטקסטיל שלהם?
- פרוידגר: חס וחלילה. איך אדוני יכול להעלות על הדעת דבר כזה?
- בקי: אל תתחכם, פרוידגר. ויסליצני לא שחרר את אחיך חינם. מה נתת לו?
- פרוידגר: שום דבר, אדוני.
- בקי: הבטחת לו משהו?
- פרוידגר: אמרתי לו שאם אחי לא ישוחרר, אני אצטרך להתפטר מן היודנראט, ולנהל במקומו את מפעלי הטקסטיל.
- בקי: ואתה מצפה שאנחנו נאמין שוויסליצני דואג ליודנראט יותר מאשר לכיס שלו?
- פרוידגר: כך הוא אמר.
- אנדרה: ומה אתה אומר?
- פרוידגר: יכול להיות שהוא רוצה לשמור על קשרי עבודה טובים אתי ועם היודנראט.
- בקי: בשביל מה צריך ויסליצני קשרי עבודה טובים איתך, לעזאזל? אתה חושב שאנחנו מטומטמים? הוא יכול לתלות אותך אם הוא רוצה.
- פרוידגר: חס וחלילה.
- אנדרה: אני מבקש ממך תשובה יותר הגיונית, פרוידגר. בשביל מה צריך ויסליצני קשרי עבודה טובים איתך?
- פרוידגר: כפי שאמרתי. כדי לשפר את היחסים בינינו...
- אנדרה: (רומז לבקי. בקי יוצא) יהיה לך לילה שלם לחשוב על שיפור היחסים שלך עם ה-ס.ס. ויהיה לך גם מישהו להתייעץ אתו.

בקי חוזר. גורר אחריו עציר שעונה. העציר שטוף כולו בדם עד שקשה להכיר אותו. הוא מפיל את העציר לרגלי פרוידגר.

פרוידגר: (כעבור כמה שניות) מוריץ? ... מוריץ? ... (חשכה)

14. אייכמן בחדרו הפרטי. יושב על כיסא. הלמוט. מגלה אותו.

- אייכמן: בודפשט היא העיר היחידה באירופה, שאפשר עדיין לבלות בה במועדון לילה. הצרה היא, הלמוט, שלא נשאר לנו הרבה זמן ליהנות מן המותרות האלה.
- הלמוט: כן, אדוני...
- אייכמן: אתה הרי יודע שאנחנו הולכים ומפסידים במלחמה הזאת, הלמוט, נכון?
- הלמוט: כן, אדוני.
- אייכמן: ולאלו מסקנות הגעת, הלמוט?

במקביל נכנס קרומי למשרד ה-ס.ס.

זקיף: הייל היטלר!

קרומי משיב לו וממתין לאייכמן. בחזרה לחדרו של אייכמן.

הלמוט: ההונגרים והאיטלקים אשמים, אדוני. הצבאות שלהם חלשים מדי, אדוני.
 אייכמן: אתה טועה, הלמוט. אתה אשם.
 הלמוט: אני, אדוני?
 אייכמן: כן, הלמוט. אתה וכל מי שחושב כמוך שאנחנו לא אשמים.
 הלמוט: אני לא מבין את כוונתך, אדוני.
 אייכמן: הלמוט, הלמוט, אם לא היית בן אחותי, הייתי זורק אותך ישר לחזית המזרחית. אין לך טיפת הומור.

נכנס זקיף ומודיע להלמוט על שקרומי ממתין לאייכמן.

הלמוט: אוברשטורמבנפיהרר קרומי, אדוני.
 אייכמן: שיחכה. (מנגב את פניו, ונכנס למשרד ה-ס.ס.)
 קרומי: אני מצטער להפריע לך, אוברשטורמבנפיהרר, בשעה כזאת. אך התקשר אלינו יהודי בשם קסטנר.
 אייכמן: קסטנר?
 קרומי: כן, הוא חבר בוועדת ההצלה הציונית.
 אייכמן: כן, אני זוכר. הוא הסגן של... מה שמו... קומוי... מה הוא רצה?
 קרומי: הוא רצה לדעת אם אנחנו מוכנים לנהל אתם משא ומתן על ריכוך האמצעים נגד היהודים, תמורת הישגים כלכליים.
 אייכמן: הוא לא יודע על ההצעה שהצענו לפרוידגר?
 קרומי: הוא יודע. אבל הוא התעלם ממנה. לכן חשבתי שכדאי להתייעץ איתך.
 אייכמן: הרמן, אתה כבר מספיק זמן בעניינים. תחשוב בעצמך. האיש הזה, קסטנר, רוצה להפריע לנו בעסקה עם פרוידגר, או אולי הוא רוצה עסקה נפרדת לציונים?
 קרומי: אני עדיין לא יודע. הציונים מהווים אמנם רק חמישה אחוז מן הקהילה היהודית, אך אפשר להשתמש בקשרים, שיש להם עם הסוכנות באיסטנבול ועם הבריטים.
 אייכמן: זה פחות מעניין אותי, הרמן. אתה לא עונה לשאלה שלי. האם הם פנו אלינו כדי להסוות תכנית לבשל מהומה כמו בגטו וורשה, או אולי הם בלעו את הפיתיון, והם חושבים שאנחנו רוצים את הכסף שלהם?
 קרומי: אמרתי שכדאי לבדוק את הכוונות שלהם, אדוני. אני לא יכול לנחש מראש מהן.
 אייכמן: לא צריך לנחש, הרמן, צריך לדעת. צריך להכיר את צורת המחשבה שלהם. הרי כבר ניהלנו מגעים עם ציונים בכל מיני מקומות. בגיטו ביאליסטוק, למשל, הם עשו בשבילנו עבודה לא רעה. גם בגיטו וילנה הם עזרו לנו בארגון הטרנספורטים.
 קרומי: בעניין הטרנספורטים, אדוני, אני מציע שננהג במתינות. הרשה לי להזכיר לך את התוכנית של הרייכספיהרר הימלר, שאותה אנו אמורים לשרת. הוא ירצה בוודאי לשמור קצת חומר יהודי לצרכי המשא ומתן עם הבריטים והאמריקאים. הרשה לי גם להזכיר לך את המצב בחזית...

אייכמן: זה לא יאומן, הרמן, אנחנו נחלק לציונים כמה זכויות יתר, כמה מתנות, והם יקימו בשבילנו את הגיטאות, הם יעמיסו בשבילנו את היהודים על הקרונות, והם ידחפו בשבילנו את היהודים לתוך תאי הגזים. זאת תהיה הצלחה כבירה...

נכנס הלמוט. מגש כוסות יין בידו.

אייכמן: **(להלמוט)** עכשיו אתה יודע, הלמוט, מדוע גרמניה תנוצח במלחמה?
הלמוט: לא, אדוני. לא בדיוק. אבל אני אחשוב על כך.
אייכמן: כי יש כמה גרמנים שלא מדביקים במעשיהם את חזונו של הפיהרר. לכן גרמניה תנוצח. **(לקרומיי)** זמן את קסטנר למחר. חייבים לפעול. במהירות. **(חשכה)**

15. בוקר בבית קסטנר. קסטנר ליד שולחן. מכין לעצמו רשימות. נכנסת בודיו.

בודיו: אין לחמניות. מה אתה אומר על זה? סגרו את המכולת. זה ממש נורא. עוד מעט לא תישאר אפילו חנות יהודית אחת פתוחה.
קסטנר: אפשר לאכול לחם. יש הרבה אנשים, שאפילו פירורים אין להם.
בודיו: אתה יודע שחנות לא יהודית לא תמכור לנו בהקפה, נכון? אולי תכין לי משהו לשותות? תראה כמה שאני מפוזרת. שכחתי להגיד לך שבן דוד שלי חיפש אותך אתמול. **(קסטנר מכין לה תה)**
קסטנר: מה הוא רצה?
בודיו: הוא רוצה לנסוע לקלוז'. להתחבא שם. אתה בטח יכול לעזור לו.
קסטנר: הוא כבר מספיק גדול בשביל לקנות בעצמו כרטיס לרכבת. **(בעצבנות)** איפה המצית שלי, לכל הרוחות?
בודיו: לאן אתה הולך? הנה המצית.
קסטנר: יש לי פגישה.
בודיו: אבל נדמה לי שהסכמנו ללכת היום לשגרירות הרומנית, או אולי אני שוב טועה?
קסטנר: לא יהיה לי היום זמן בשביל זה. אני לוקח כמה סיגריות מן התיק שלך.
בודיו: חשבתי שקבענו.
קסטנר: יש לי פגישה חשובה. נלך מחר.
בודיו: אני לא רוצה להתערב בפגישות שלך, אבל למה זה כל כך חשוב?
קסטנר: אני נפגש עם אוטו.
בודיו: פגישה עם אוטו אפשר אולי לדחות. **(הולכת לטלפון)** אני אבקש ממנו...
קסטנר: אין טעם שתבקשי ממנו. **(לוקח ממנה את השפופרת)** הוא עדיין לא יודע שאני נפגש איתו.
בודיו: מצוין. אם הוא לא יודע, אז אל תפגש אותו, ובוא אתי.
קסטנר: לא. יואל יודע. יואל היה צריך להודיע לו אתמול בלילה, והוא לא מצא אותו. אני לא יודע אם הוא הספיק להודיע לו בבוקר. לכן אוטו לא יודע. אולי.
בודיו: רז'ה, אתה מסתיר ממני משהו? משהו פה לא מוצא חן בעיניי. מה מציק לך? מה פתאום אתה אוכל שוקולד לארוחת בוקר? אתה תהרוס את עצמך ככה. הידיים שלך רועדות.
קסטנר: כן, שוקולד זה דבר מסוכן. תראי כמה יהודים מתים בגלל שהם אוכלים שוקולד...
בודיו: אני לא מוכנה לוותר. אני הולכת להחליף את השמלה. קודם נלך לשגרירות הרומנית, ואחר כך, תלך לאיזה פגישה שאתה רוצה. **(יוצאת לחדר השינה)**

16. משרדי ה-ס.ס. נכנסים קרומיי, ויסליצני, קסטנר ובראנד.

- קרומיי: מה בדיוק אתם רוצים מאתנו, קסטנר?
קסטנר: אנחנו רוצים, הר אוברשטורמבנפיהרר, להרחיב ולפתח את ההצעה שהציע הר האופטשטורמפיהרר ויסליצני לפרוידגר, ולגבש יחד תכנית...
- קרומיי: **(קוטע אותו)** את מי בדיוק אתה מייצג כאן, קסטנר? את פרוידגר?
קסטנר: את הקהילה היהודית, הר אוברשטורמבנפיהרר...
- קרומיי: נדמה לי שפרוידגר מייצג את הקהילה היהודית. עד כמה שאני יודע, קסטנר, אתה מייצג רק את הציונים.
קסטנר: אנחנו פועלים יחד עם פרוידגר באותו עניין, הר אוברשטורמבנפיהרר, תוך תיאום הדדי...
- קרומיי: **(קוטע אותו)** תיאום הדדי איננו ייצוג, קסטנר. אין שום טעם לפתוח אתכם במגעים כשאתם מייצגים רק את עצמכם. מה דעתך, דיטר?
ויסליצני: בהחלט. אני התרשמתי שפרוידגר מייצג את הקהילה כולה בצורה מאוד משכנעת.
קסטנר: התוכנית שלכם, הר אוברשטורמבנפיהרר, תוכל להתבצע רק על ידי גוף עם ניסיון בארגון, ועם קשרים מתאימים שיכולים...
- קרומיי: איזה קשרים יש לכם? אם מותר לי לשאול?
קסטנר: יש לנו קשרים הדוקים מאוד עם ההסתדרות הציונית העולמית... עם הג'וינט.
בראנד: אדוני, בוודאי, יודע על הקשרים שיש לנו עם ועדת ההצלה של הסוכנות היהודית באיסטנבול...
- ויסליצני: אנחנו מדברים על כופר נפש, רבותיי. אתם חושבים שהקשרים הבינלאומיים שלכם יכולים גם לגייס כספים?
קסטנר: ודאי, אדוני...
- ויסליצני: כמה?
קסטנר: את כל הסכום שביקשתם, אדוני. שני מיליון דולר.
ויסליצני: בתור התחלה. אל תשכח.
- קרומיי: יפה. אם כך ניתן לכם הזדמנות להוכיח את היכולת שלכם בכסף.
קסטנר: מאה אלף דולר, כמקדמה, יוכיחו את היכולת שלנו?
ויסליצני: מאתיים אלף. עשרה אחוז. כמו בכל עסקה.
- קסטנר: בסדר. מאתיים אלף.
ויסליצני: בתוך שבוע. והיתרה בתשלומים שווים, בראשון לכל חודש.
- קרומיי: בדולרים, קסטנר. אני רוצה להיות בטוח, שהקשרים שדיברתם עליהם, אמנם פועלים. ואני רוצה את הדולרים מושינגטון. לא מהשוק השחור בבודפשט.
- בראנד: זה יכול לקחת שבועיים שלושה, אדוני. אם תסכימו לקבל פגה¹, נוכל לשלם לכם בתוך שבוע.
- קרומיי: אני אוכל להתאפק שבוע נוסף. דולרים בבקשה.
קסטנר: בהחלט, אדוני.
- קרומיי: יפה. תשתו משהו? **(משרת מגיש משקה)** לחיי הפיהרר והרייך. (שותים)
קסטנר: הבאנו אתנו תזכיר, אדוני. **(בראנד מוציא מסמך מתיקו)** בתמורה לתשלומים שנעביר אליכם, אנחנו מבקשים התחייבות למנוע ריכוז יהודי הונגריה בגיטאות, למנוע גירושים למחנות כגון אושוויץ, ולאפשר הגירה של יהודים בעלי ויזות מתאימות.

¹ המטבע ההונגרי

- קרומיי: אין צורך בתזכיר הזה. כל עוד יגיעו אלינו התשלומים כסדרם, לא נדרוש מן ההונגרים הקמת גיטאות, ולא נדרוש גירוש יהודים למחנות. אלא אם ההונגרים יעשו את זה ביזמתם. במקרה כזה לא נוכל כמובן לעצור בעדם.
- קסטנר: בכל זאת אדוני, הייתי שמח לקבל את ההבטחות הללו בכתב.
- ויסליצני: הם לא יקבלו שום התחייבות בכתב לפני שאנחנו נקבל את הכסף.
- קסטנר: הר האופטשטורמפיהרר, התחייבות בכתב תאפשר לי לקבל ביתר קלות את התוקף להמשיך אתכם במגעים...
- קרומיי: אהה, קסטנר, ואני לתומי חשבתי שהקשרים ההדוקים שלך נותנים לך מספיק תוקף. עכשיו אני רואה, שאתה זקוק גם למלה הכתובה שלי. נכון? קסטנר, אני לא מעוניין באנשים שהמלה הכתובה שלי נותנת להם תוקף. כאלה אפשר למצוא בקלות. **(פאוזזה)** כאשר תביאו את הכסף תקבלו את ההתחייבות.
- קסטנר: האם אני יכול להבין מדברייך, אדוני, שעד אז לא יהיה שינוי לרעה במצב היהודים.
- קרומיי: בהחלט. ככל שהדבר תלוי בנו. **(רומז שהשיחה עומדת להסתיים)**
- בראנד: מה בעניין הגירת יהודים בעלי ויזות לארצות חוץ, אדוני?
- קרומיי: אני אבדוק את הנושא הזה בברלין. זה לא נראה לי בלתי אפשרי לאשר הגירה כזאת. לארצות הניטרליות כמובן. ברור? **(חשכה)**

17. פתח דירתו של קסטנר. קסטנר ובראנד.

- קסטנר: אתה מוכרח לשלוח את הדו"ח לסוכנות באיסטנבול מחר בבוקר.
- בראנד: בבוקר אנחנו נפגשים עם שטרן. לא?
- קסטנר: אני איפגש אתו. חשוב מאד שהדו"ח הזה יצא מוקדם. **(יוצאים)**

18. משרדי הקהילה. נוכחים שטרן, פרוידהגר, קומויי וקסטנר.

- שטרן: **(לקומויי)** אסור היה לו לנהל איתם שום משא ומתן בעניין כופר הנפש. אנחנו עוסקים בדיני נפשות. בדיני נפשות אנחנו מצווים להיות זהירים. אי אפשר שכל אחד יקפוץ בראש. **(לקסטנר)** מבחינתי, אין שום תוקף לכל מה שסיכמת שלא בשמי.
- קסטנר: ודאי שפעלתי בשמך, אדוני. אמרתי להם במפורש שכל מה שנסכם, חייב לקבל את אישור הברון.
- שטרן: אבל מי הסמיך אותך לומר להם כך?
- קסטנר: אדוני הברון, הגרמנים העלו את הנושא ביזמתם, ואני ניצלתי את ההזדמנות הזאת כדי לקדם את המטרה המשותפת שלנו, בלי שום כוונה לעקוף אותך. עובדה שאנחנו יושבים אתך עכשיו ובודקים איך להתקדם במשא ומתן הזה.
- קומויי: אדוני הברון, נניח שהייתה כאן טעות מצדו של קסטנר. טעות שייתכן שגם אני שותף בה. אבל הוא הצליח להשיג התקדמות רבה מאוד. אני מציע שתשקול שוב את עמדתך.
- שטרן: אין לנו מה לשקול. הדברים ברורים. מי אתה שתפעל בשמי, קסטנר? אפילו אם השגת משהו, הרי גרמת נזק עצום בכך שפגעת בסמכותה של הנהגת הקהילה.
- פרוידהגר: אם יורשה לי, אדוני, אין טעם לדקדק דווקא עכשיו בדקדוקי עניות. אני לא חושב שאפשר לבוא אל קסטנר בטענות. אני עצמי לא הייתי משיג תנאים טובים יותר. יש

פסול בכך שהוא לא דיבר אתנו מראש, אבל זה איננו פוסל את ההסכם שהוא השיג.
(שטרן איננו עונה)

קומויי: אני מוכן להבטיח לך, אדוני, שאנחנו נפיק את הלקח מאי ההבנה הזאת, ונקפיד בעתיד לפעול בצורה יותר מסודרת.
פרוידגר: אני מסתפק בהבטחה הזאת. שווייץ². צריך לברך על המוגמר, ולאסוף את הכסף.
שטרן: הכסף יהיה מוכן מוחרתיים.
קומויי: (לוחץ יד לשטרן) להתראות. (יוצא)
קסטנר: (לשטרן) אני אבוא למשרדך מוחרתיים בבוקר, אדוני. (יוצא בלי לחיצת יד)
שטרן: אני מבקש שתקפיד, פיליפ, שכל הפעולות שקסטנר עושה תהיינה בתיאום אתך.
פרוידגר: אתה תלך אתו אל הגרמנים, ותהיה שותף מלא בכל צעד וצעד במשא ומתן אתם.
אם יורשה לי, אדוני, נראה לי שעדיף שקסטנר ילך אל הגרמנים לבדו. הוא צודק.
עם הגרמנים צריך לפעול בדרכים עקלקלות. נראה לי שהוא בקי בדרכים האלה יותר ממני. אני לא מבין את הגרמנים. קסטנר מדבר גרמנית שוטפת. כשאני מדבר אליהם יידיש, הם טוענים שאני פוגע בטוהר השפה שלהם. (חשכה)

19. דירת קסטנר. קסטנר נכנס. אין איש בבית.

קסטנר: בודיו? ... (אין תשובה) בודיו? ... (בדאגה) בודיו? (נוטל את הטלפון. מחייג.)
בודיו: ממתיך. מניח את השפופרת. נפתחת הדלת. נכנסות בודיו והלן) איפה היית?
יותר טוב שתספר לנו איפה אתה היית. כל היום התרוצצנו וחפשנו אותך בכל מיני מקומות. (הלן מתיישבת על כיסא, מותשת) אני כבר מביאה לך כוס מים, הלן...
(לקסטנר) למה אני צריכה להיות כל כך מבוהלת בגללך? איפה הסתובבת יום שלם?
קסטנר: אמרתי לך שאני עסוק. (בודיו יוצאת) מה קרה, אימא?
הלן: היא הכריחה אותי ללכת אתה לשגרירות הרומנית. אל תשאל מה קרה שם. היו שם אולי שלוש מאות איש. צעקות, בכיות, אנשים דוחפים, מכים. ארבע שעות חכינו בתור. אנשים השתגעו. רצו לשדוד אותי...
קסטנר: מה כבר אפשר לשדוד ממך?
הלן: הטבעת שלי. פקיד אחד רצה שאני אמכור לו אותה בחמישים פנגה. אני קניתי אותה לפני שלושים שנה בשש מאות פנגה. "ממילא יחרימו לך אותה" הוא אמר. (מצביעה על תכשיט תלוי על צווארה) גם את זה הוא רצה. ואת העגילים. עוד מעט הוא היה רוצה גם לקנות את שיני הזהב שלי. (בודיו חוזרת ומגישה מים להלן)
בודיו: חמש שעות חיכינו עד שקיבלו אותנו. כשנכנסנו, אמר לנו הפקיד המטופש ההוא, שבלעדיך הוא לא יכול לעשות שום דבר. "אישה לא יוצאת בלי בעלה" ... אם היית אתנו כמו שהבטחת לי, כבר היו לנו היום ויזות.
קסטנר: אנחנו נצטרך לחכות עם הוויזות האלה. לא הספקתי לספר לך בבוקר. אנחנו חייבים להישאר כאן. התרחשה היום התפתחות חשובה מאוד. אני לא יכול להרשות לעצמי להסתלק מכאן עכשיו.
בודיו: אני לא יכולה להרשות לעצמי להישאר כאן. ברגע שאני מוציאה את האף שלי דרך החלון, אני מקבלת צמרמורת. זורקים את כל היהודים ממקומות העבודה שלהם. סוגרים חנויות... למה אנחנו עוד מחכים?

² בסדר בידיש

- קסטנר: למה אנחנו מחכים? אם לא נישאר כאן, עלולים לקרות דברים הרבה יותר גרועים. השמדה גמורה. כמו בפולין. אני לא חושב שתהיי שמחה לדעת שיכולתי למנוע השמדה כזאת, אבל בגלל כל מיני סיבות ברחתי לי לרומניה...
- בודיו: **(בכעס רב)** מה אתה יכול כבר למנוע? מי אתה בכלל שתמנע משהו? אפילו לאישה שלך ולאימא הזקנה שלך אתה לא יכול לעזור כשהן צריכות אותך.
- הלן: למה את צועקת? השכנים ישמעו שאת רוצה לברוח, וילשינו עלייך. אז יהיה יותר טוב? **(לקסטנר)** אולי תרגיע אותה קצת? **(לבודיו)** במלחמה הקודמת היה הרבה יותר גרוע, והנה אנחנו חיים... **(לפתע נשמע קול אזעקה. מטוסים מפציצים בודיו נבהלת)**
- קסטנר: **(מרגיע אותה)** אם אלה מפציצים רוסיים, אז ייתכן שהצבא האדום כבר בדרך. למרתף... **(חשכה)**

20. משרדי הקהילה. שטרן עומד ליד השולחן. נכנס אנדרה, מלווה באיש משטרה.

- אנדרה: אדוני בוודאי השיק כוסיות עם חבריו, בשעה שהאמריקאים הפציצו הלילה.
- שטרן: לא הייתה לי שום סיבה לחגוג. כל החלונות בבית שלי נופצו.
- אנדרה: אני משתתף בצערך, אדוני, אבל אילו היית גר בשכונה יהודית, לא היית נפגע כלל. למה אדוני מרמז?
- אנדרה: היו בוודאי כמה יהודים שסימנו לאמריקאים את השכונות היהודיות, כדי שהם לא יפגעו בהן.
- שטרן: זוהי האשמה שאין לה על מה לסמוך, אדוני. אנחנו אזרחים הונגריים, ואין שום קשר בינינו לבין האמריקאים.
- אנדרה: יש לנו הוכחות ברורות לכך. ובתגובה החליטה הממשלה להחרים חמש מאות דירות של יהודים, כדי לשכן בהן את המסכנים שנפגעו בהפצצה. כמחווה של רצון טוב, אנחנו מתירים לכם להכין את רשימת הדירות בעצמכם.
- שטרן: אדוני, הצעד הזה מנוגד לחוק, עוד היום אנחנו נפנה אל בית המשפט.
- אנדרה: יש לי שלושים אלף הונגרים חסרי קורת גג לדאוג להם. בית המשפט יקבל את התביעה שלנו בהבנה.
- שטרן: מה זאת אומרת, אדוני? היהודים אינם הונגרים? הם אינם זקוקים לדירות שלהם? הם אינם נרמבים בגשם? על פי איזה חוק אפשר להחרים דירות מיהודים, אדוני? כפי שאני מכיר אותך, אדוני, אתה תדע לדאוג ליהודים שלך. הרי תמיד ידעת לדאוג לאנשי שלומך. אפילו על חשבון אחרים. הרשימה בשעה שתיים.
- שטרן: אדוני, אני אבקש הוראה בכתב מאת שר הפנים. האם האדמירל הורטי³ יודע על כך? אני בטוח שהוא לא יאשר צעד כזה.
- אנדרה: אני לא חושב שכדאי להטריח את האדמירל בעניין כל כך פעוט. הרשימה בשעה שתיים. חמש מאות דירות. בוקר טוב. **(יוצא)**

³ שליט הונגריה

21. בית קסטנר. בוקר. נוכחים קסטנר ובודיו

- קסטנר: אני אחזור בשש. אני מקווה לא לאחר.
- בודיו: אני יכולה לקוות לטלפון ממך לפני שאתה נכנס אליהם?
- קסטנר: אני לא יודע. אין שם טלפון ציבורי אצל הגסטפו.
- בודיו: אתה בכלל חושב עליי לפעמים כשאתה נמצא שם?
- קסטנר: לא. אבל את יכולה להתנחם בכך שגם על עצמי אני לא חושב. העניבה הזאת מקומטת. אני לא יכול לצאת מן הבית עם עניבה כזאת.
- בודיו: **(בכעס)** אז אולי באמת לא תלך? למה תמיד אתה הולך? אתה נער שליח של מישהו? שפרוידגר ילך.
- קסטנר: **(בכעס גדול עוד יותר)** בסדר. אני לא הולך. **(מתיישב)** מה עכשיו? זה מה שאת רוצה שאני אעשה? שאני אשב כל היום בבית? אני רוצה להבין. את רוצה שאני אשב כל היום בבית, כאילו לא קורה בחוץ שום דבר? **(נשמעות דפיקות בדלת. קסטנר מזהה את נקישותיו של בראנד. רומז לבודיו. היא פותחת)**
- בראנד: בוקר טוב, בודיו.
- בודיו: בוקר טוב.
- בראנד: בוקר טוב, רז'ה.
- קסטנר: בוקר מצוין.
- בודיו: תשתה קפה?
- בראנד: כן. תודה. אני מוכרח לדבר אתך, רז'ה.
- קסטנר: דבר, אני שומע. **(בראנד מהסס)**
- בודיו: אתה יכול לדבר, יואל. אני ממילא לא מבינה מה יש כאן לדבר כל כך הרבה.
- (יוצאת למטבח)**
- בראנד: הייתי אתמול בערב אצל אוטו. אני חושב שהוא לא יודע בדיוק מה היה אצל הגרמנים, והבנתי ממנו שכנראה גם פרוידגר ושטרן לא יודעים.
- קסטנר: ודאי שהם יודעים. אני בעצמי סיפרתי להם.
- בראנד: אתה סיפרת להם את הדברים בצורה מאוד לא מדויקת. בשביל מה לשחק משחק כפול גם אתם?
- קסטנר: אל תלמד אותי לנהל משא ומתן. הייתי צריך להוציא מהם את הכסף.
- בראנד: זה לא פוקר, רז'ה. אתה יודע על מה ההסכם הזה. קרומיי אמר, שאם ההונגרים יקימו גיטאות ביזמתם, הוא לא יוכל לעצור בעדם. את זה לא סיפרת לאף אחד.
- קסטנר: אני יודע בדיוק מה קרומיי אמר. אתה לא צריך לחזור על כך.
- בראנד: אני חוזר על כך כי אני מודאג. אני חושב שוויסליצני וקרומיי עושים אתנו עסקה פרטית, שלא מחייבת אף אחד מלבדם. אולי הם מכניסים את הכסף לכיסים שלהם, ולכן הם לא יכולים לעצור את ההונגרים.
- קסטנר: מחשבה מאוד מעניינת, יואל. חבל רק שלא המשכת בה עוד צעד קטן.
- בראנד: הלילה הם כבר החרימו מאתנו חמש מאות דירות, וקרומיי לא עצר אותם. וגם הטלאי הצהוב הזה הוא רעיון הונגרי מקורי, נכון?
- קסטנר: אם אייכמן יהיה נוכח בפגישה, אז העסקה הזאת כבר לא תהיה עסקה כל כך פרטית עם קרומיי.
- בראנד: אייכמן?
- קסטנר: כן, אייכמן. אם הוא...
- בראנד: אתה השתגעת לגמרי, רז'ה. אל אייכמן אסור לנו בכלל להתקרב. הוא לא בן אדם שאנחנו יכולים לדבר איתו. הוא יכול לירות בך רק בגלל שהשתעלת.

- קסטנר: צריך ללכת אליו ולהשתדל לא להשתעל.
בראנד: תהיה הגיוני, רז'ה. אני מעריך מאד את אומץ הלב שלך, אבל זה לא אומץ לב. זאת סתם טיפשות. ועם כל הכבוד לך, אני גם לא מאמין שתצליח להגיע אליו.
- קסטנר: אם לא תעכב אותי יותר מדי, אני אגיע אליו. אייכמן הוא זה שמחליט בענייני היהודים בהונגריה. אם הוא יהיה צד להסכם, אפשר יהיה לדרוש ממנו לכפות אותו על ההונגרים.
- בראנד: בסדר. נניח שתגיע אל אייכמן. מה תגיד לו על כך שחסרים לנו תשעים אלף דולר? עם קרומיי היינו אולי מסתדרים. אייכמן הוא לא קרומיי. כשהוא יגלה שחסר לנו חצי מן הסכום, הוא יפוצץ את הכול.
- קסטנר: יש לי כבר שבע עשרה תשובות בשביל אייכמן. בעניין הכסף. קודם כל צריך לדאוג שהוא יגיע בכלל לפגישה. ואתה, במקום להשקיע את המאמצים שלך בהאשמות נגדי, יותר טוב שתחזור לכאן בשתיים, ותעזור לי לבחור את התשובה הטובה ביותר.
- בראנד: ואם אף אחת מן התשובות שלך לא תהיה טובה בשביל אייכמן? אני לא מוכן לקחת על עצמי אחריות כזאת לבדי. בוא נלך אל אוטו. נתייעץ אתו. נדחה את הפגישה עם הגרמנים. נתייעץ עם שטרן ופרוידגר. יש להם זכות מלאה לדעת מה אנחנו עושים בכסף שלהם.
- קסטנר: אני לא דוחה שום פגישה. אתה יכול להתייעץ עם מי שאתה רוצה. אני לא הולך לבקש רשות מאף אחד. אני איפגש עם אייכמן. איתך או בלעדיך. (בראנד יוצא)
- בודיו: (נכנסת) מה קרה? למה צעקתם כל כך?
- קסטנר: להתראות. (יוצא)

תמונת מעבר – בראנד משתכר בביתו.

22. בית קפה בבודפשט. ויסליצני וקסטנר שותים בירה ומשחקים בקלפים.

- ויסליצני: זה יהיה מאמץ גדול מאוד בשבילי, קסטנר.
מלצר: (נכנס) תרצו עוד משהו?
ויסליצני: בשבילי קרמשנידט, אפלשטרודל, וגלידה...
מלצר: בשבילך, אדוני?
קסטנר: לא. תודה. (מלצר יוצא. קסטנר מושיט לוויסליצני חבילת שטרות) חמש מאות דולר.
- ויסליצני: האוברשטורמבנפיהרר אייכמן הוא איש לא קל. קשה מאוד לשכנע אותו. הוא גם מאד עסוק.
- קסטנר: (מוסיף כמה שטרות) שמונה מאות. הפגישה, ממילא מתקיימת. אני מבקש רק שאוברשטורמבנפיהרר אייכמן יהיה נוכח.
- ויסליצני: אתה יודע כמה קשה יהיה לבקש ממנו לבוא.
- קסטנר: אלף דולר.
- ויסליצני: מה אני אגיד לאוברשטורמבנפיהרר קרומיי? הוא בטח ייעלב. הוא יחשוב שהוא לא מספיק טוב בשבילכם.
- קסטנר: אוברשטורמבנפיהרר קרומיי יודע, שבלי אוברשטורמבנפיהרר אייכמן, לא נוכל לקדם את העסקה.

- ויסליצני: אני לא יכול, קסטנר. יש דברים שאתה לא מבין. לא כולם ב-ס.ס. טובים אליכם כמוני.
- קסטנר: לכן אנחנו פונים אליך, אדוני. בגלל היחס המיוחד שלך אלינו. אדוני הוא איש מפוכח, עם הבנה. אלף מאתיים עכשיו. ועוד חמש מאות אחרי הפגישה.
- ויסליצני: תענוג לעשות אתך עסקים, קסטנר. אייכמן יהיה בפגישה.

נכנס מלצר. מביא את ההזמנה. מושיט לוויסליצני צלחת ובה החשבון.

- מלצר: זה החשבון, בבקשה.
- ויסליצני: **(מעביר את הצלחת לקסטנר)** תודה על ההזמנה, קסטנר. **(חשכה)**

23. בית בראנד. בראנד לבדו. שתוי. נכנסת הנזי.

- בראנד: איפה היית?
- הנזי: אצל רז'ה. מה אתה עדיין עושה כאן?
- בראנד: מחכה לך.
- הנזי: מחכה לי? היית צריך לקחת את הכסף ולהיות אצל רז'ה.
- בראנד: אני לא הולך אל רז'ה, לפני שאני מדבר עם אוטו. ואני רוצה שגם את תבואי אתי אליו.
- הנזי: אין לנו זמן עכשיו לדיבורים, יואל. יש לכם פגישה עם הגרמנים בעוד שעה וחצי. תסתכל איך אתה נראה. יש לך כתם על החולצה.
- בראנד: אני מבין, שהוא לא הצליח להביא את אייכמן, לפגישה.
- הנזי: הוא דווקא הצליח. הוא שיחד את ויסליצני, וויסליצני יביא אותו.
- בראנד: אני לא מאמין. האיש הזה פשוט... ואת, לא אכפת לך שאני אלך עכשיו אל אייכמן עם חצי מן הסכום?
- הנזי: לרז'ה כבר יש כמה רעיונות. הוא רוצה להתייעץ איתך. תשתה קפה לפני שתלך. כולך מסריח מקוניאק. **(יוצאת למטבח)**
- בראנד: **(אחריה)** תמיד יש לו רעיונות, לרז'ה. אם הוא חושב שהרעיונות שלו ילהיבו את אייכמן כמו שהם הלהיבו אותך, אז הוא טועה. כשאייכמן ייגלה שחסר כסף, הוא יתקע לנו כדור בראש עוד לפני שהוא יקשיב אפילו לרעיון אחד. רז'ה והרעיונות שלו. הוא סיפר לאוטו, שהגרמנים מוכנים לתת רישיונות עלייה. זה לא נכון. הם מוכנים רק לדון בכך. אבל זה רעיון של רז'ה.
- הנזי: **(חזרה בינתיים מן המטבח. בידה כוס קפה)** יואל, חבל על הזמן. יכול להיות שרז'ה טעה. יכול להיות שהייתם צריכים להתייעץ עם אוטו. את החשבונות הקטנים האלה אפשר לסדר אחרי הפגישה עם הגרמנים. שתה.
- בראנד: חשבונות קטנים? כשההונגרים יקימו גיטאות לפי ההוראות של הגרמנים, וקרומיי יספר לנו אחר כך, שהוא לא יודע מזה בכלל, זה יהיה חשבון קטן?
- הנזי: בסדר. אתה צודק. לכן רז'ה רוצה שגם אייכמן יהיה בפגישה.
- בראנד: מה קרה לכם? ממתי אפשר להאמין להבטחות של אייכמן?
- הנזי: אז לך לפגישה, ותדאג לכך שהוא ייתן לכם התחייבות בכתב.
- בראנד: אני לא הולך לשום פגישה. אני לא משרת של רז'ה. כשהוא רוצה, הוא צריך אותי. כשהוא לא רוצה, הוא זורק אותי מן הבית שלו. הוא שלח אותי לטפל בדואר דווקא בזמן הפגישה אצל שטרן, כדי שהוא יוכל לספר שם מה שהוא רוצה.

- הנזי: אתם עובדים ביחד, יואל. מישוהו צריך לטפל גם בדואר.
בראנד: כבר חצי שעה אני מנסה להסביר לך שאי אפשר לעבוד אתו יחד. כשהוא מחליט משהו אי אפשר לעצור אותו.
הנזי: סוף סוף יש לנו מישוהו שאי אפשר לעצור אותו. מישוהו שיכול ללכת אל הגרמנים ולדבר אתם, בלי פיק ברכיים. אז במקום לעזור לו, אתה נעלב. מחסל בקבוק קוניאק, ומיילל.
בראנד: את מקבלת פיק ברכיים כשאת מדברת איתו. הוא הצליח לסנוור אותך לגמרי. אם הוא יכול לעשות הכול, כמו שאת אומרת, אז בשביל מה הוא צריך אותי? הוא אמר שהוא ילך אל הגרמנים אתי או בלעדיי, אז שילך בלעדיי.
הנזי: הוא לא יכול ללכת בלעדיי. הוא יודע את זה, ואתה יודע את זה. אני בטוחה שכבר עכשיו הוא מצטער על ההתפרצות שלו. לך אליו, הוא צריך אותך.
בראנד: כשהוא צריך אותי, הוא שולח אותך להתנצל.
הנזי: אתה מכיר את רז'ה. בהתלהבות שלו מכל מיני רעיונות גדולים, הוא יכול לטעות בפרט קטן שיכשיל אותו. קום. הוא מחכה לך. אתם צריכים לסכם ביניכם מה לומר לגרמנים בעניין הכסף. הנה המזוודה. גיהצתי את השטרות שקנינו בשוק השחור. הם נראים חדשים לגמרי. אני מקווה שהם לא יחשדו בשום דבר. ותשטוף את הפנים שלך לפני שאתה יוצא. **(נותנת לו מזוודה)**

24. משרדי ה-ס.ס. נוכחים אייכמן, קרומיי, ויסליצני, קסטנר ובראנד.

- אייכמן: אני רואה שהבאתם את המקדמה...
קסטנר: כן, אדון אוברשטורמבנפיהרר.
אייכמן: יפה. יש עוד כסף בכספות שלכם, מה? מאחורי התמונות, בעציצי הפרחים, בצינורות הביוב. כדאי לאוורר את השטרות, כדי שלא יסריחו. תפתח.
בראנד: הכספים האלה הגיעו רק אתמול מאיסטנבול, אדוני.
ויסליצני: שטרות חדשים, ישר מבית הדפוס בווינגטון.
בראנד: השטרות מסודרים בחבילות של אלף דולר, הר אוברשטורמבנפיהרר. במזוודה הזאת יש חמישים חבילות.
אייכמן: אנחנו יכולים לוותר על הספירה, מה? אילו הייתי במקומכם, לא הייתי טועה.
אויברשטורמבנפיהרר קרומיי, האנשים האלה עשו מאמצים ניכרים כדי להשיג את הכספים האלה, יהיה זה הוגן מצדנו לגמול להם, כן? מה דעתך?
קרומיי: בהחלט, אדוני...
אייכמן: נשחרר אתכם קודם כל מן הטלאי הצהוב הזה. **(תולש מהם את הטלאים)** אני מקבל צמרמורת, כשאני רואה טלאים צהובים סביבי. ובכלל הר אוברשטורמבנפיהרר קרומיי, אני הייתי ממליץ לעזור לד"ר קסטנר ולהר בראנד למלא התפקיד שלהם ביתר יעילות. נשאר להם הטלפונים שלהם, כן? וגם את הרישיונות להחזקת רכב? זה בוודאי יועיל לכם, ד"ר קסטנר?
קסטנר: כן. בהחלט, הר אוברשטורמבנפיהרר.
אייכמן: **(לקרומיי)** תן להם את האישורים המתאימים.
קסטנר: הר אוברשטורמבנפיהרר, ישנם עוד מספר אנשים שמסייעים לנו במגעים אתכם. גם הם מתקשים מאוד לנוע עם הטלאי הצהוב.

- אייכמן: הגישו רשימה, קסטנר. אנחנו נדון בכל מקרה לגופו. (מבטו נתקל במזוודות. והוא עושה חשבון קצר) חמישים אלף דולר במזוודה... (פונה אל בראנד בחשדנות) כמה כסף הבאתם, בראנד?
- בראנד: מאה ועשרה אלף דולר, אדוני.
- אייכמן: התחייבתם להביא מאתיים אלף.
- בראנד: כן, אדוני.
- אייכמן: לפי כל כללי החשבון שאני מכיר, חסרים עוד תשעים אלף דולר. (לקרומיי) נכון הרמן?
- קסטנר: (מתערב) אנחנו היינו מאוד מעוניינים להעביר אליכם עוד תשעים אלף דולר, הר אוברשטורמבנפיהרר, אלא שראשי הסוכנות סרבו. הם לא קיבלו מאתנו, אחרי ששוחחנו עם האדונים, (רומז על קרומיי וויסליצני) התחייבות ברורה שלא ירוכזו יהודים בגיטאות, ולא יהיו טרנספורטים...
- אייכמן: קיבלת מילה של קצין גרמני, נכון? מילה של אוברשטורמבנפיהרר היא מילה, קסטנר. אנחנו לא יהודים.
- קסטנר: אני לא מפקפק בכך, הר אוברשטורמבנפיהרר, אבל בניגוד להבטחות שקיבלנו, הגיעו אלינו שמועות מערים שונות...
- אייכמן: (קוטע אותו) ד"ר קסטנר, מי שלא עמד בהבטחות שלו, הוא אתה. ולא הוא. (מצביע על קרומיי) אבל למרות זאת, אני מוכן להמשיך ולהיות הוגן. אני לא אבטל את העסקה, וכהוכחה לרצון הטוב שלי, אני אתן לכם ארכה נוספת של שבוע להעביר אלינו את היתרה. מה דעתך, הרמן? האם נוכל להיות הוגנים עד כדי כך?
- קרומיי: כן. אני חושב שכן. הר אוברשטורמבנפיהרר.
- בראנד: אם יורשה לי, אדוני, ראשי הסוכנות באיסטנבול, מודאגים מאוד. נודע להם על ההוראה לשאת טלאי צהוב, ועל השמועה שעומדים לסמן גם את בתי היהודים בסימן צהוב...
- אייכמן: אני מציע לכם לא לפעול על פי שמועות, בראנד. זה עתה עשיתי כלפיכם מחווה, ואם המשא ומתן בינינו יתקדם כפי שאנחנו מצפים, זאת לא תהיה המחווה האחרונה.
- קסטנר: (בעקשנות) הר אוברשטורמבנפיהרר, אני חוזר ואומר. שולחיי אינם זקוקים למחוות. הם זקוקים להתחייבויות שלא ירוכזו יהודים בגיטאות...
- אייכמן: (קוטע אותו בצרחה) קסטנר!! (נרגע) קסטנר, אתה צועד על חבל דק מאוד. אל תנצל לרעה את טוב לבי. אני מציע שתי האפשרויות. או שתיקח את הכסף ותלך, או שתחזור בעוד שבוע עם היתרה. הבנת?
- קסטנר: ישנה גם אפשרות נוספת...
- אייכמן: אני מציע לך רק שתיים!
- קסטנר: (מוותר) האם בעוד שבוע אקבל את ההתחייבות?
- אייכמן: מילה שלנו היא מילה, קסטנר. (חשכה)

25. המטה הכללי של הז'נדרמריה בבודפשט. באולם מכונסים כמה מאות קצינים הונגריים. נכנסים אנדרה ואייכמן.

- אנדרה: הייל היטלר! (קהל מריע) רבותיי קציני המטה של הז'נדרמריה. בערב זה אנחנו מציינים את פתיחתו של המבצע הגדול ביותר, שידעה הז'נדרמריה ההונגרית מעודה. בתוך שלושה שבועות בלבד, אנחנו נפריד שבע מאות אלף יהודים מן

האוכלוסייה ההונגרית. בתוך שלושה שבועות בלבד, אנחנו נכלא את כולם בגיטאות. בתוך שלושה שבועות בלבד, אנחנו נחרים את כל הרכוש שלהם. רכוש שנאמד במיליארדי פנגה. אני מבטיח לכם שבעוד שלושה שבועות, כשאעמוד כאן לפניכם שוב, אוכל לומר בגאווה: מעולם לא הצליחו כל כך מעט הונגרים להיפטר מכל כך הרבה יהודים בזמן כל כך קצר. הרשו לי עכשיו, בהזדמנות כה חגיגית, להציג לפניכם את האיש, אשר יזם את המבצע הזה, והשתתף עמנו בכל שלבי התכנון שלו. האוברשטורמבנפיהרר אדולף אייכמן!! (תרועות רמות)

26. בית קסטנר. קסטנר מדפיס דו"ח על מכונית כתיבה. בודיו ישנה מחוץ לבמה. הדלת נפרצת בכוח. סמל ושני שוטרים הונגרים נכנסים פנימה. קסטנר מספיק לתלוש את הדף ולהסתירו.

סמל:	תרים ת'ידיים!
קסטנר:	מה קרה?
סמל:	סתום ת'פה!

השוטרים מחפשים בבית. אחד מהם מגלה את בודיו ישנה, וגורר אותה בגסות לתוך הבמה.

שוטר א':	תעמדי על הרגליים, טינופת.
קסטנר:	מה אתם רוצים ממנה? היא חולה.
סמל:	(מכה בו בקת האקדח) אמרתי לך לסתום את הפה, נכון?
שוטר א':	(לבודיו) תרימי ת'ידיים גם את.

בודיו מרימה את ידיה. השוטר דוחף אותה לעבר קסטנר.

בודיו:	רז'ה...
סמל:	(מכה בה) סתמי ת'פה.

השוטרים מסיימים את הבדיקה.

שוטר ב':	אין אף אחד בבית. רק השניים האלה.
סמל:	חפשו טוב. תבדקו את הרצפה. הם בטח מחביאים אותם מתחת לרצפה, הנבלות האלה.
קסטנר:	סליחה, אדוני. אנחנו לא מחביאים אף אחד. אני ד"ר קסטנר...

27. חזרה למטה הכללי של הז'נדרמריה. אייכמן לוחץ את ידי אנדרה ופונה לקהל.

אייכמן:	הפיהרר בכבודו ובעצמו ביקש ממני לבטא את ההערכה הרבה, שהוא רוחש לכם. אתם בדבקותכם ובמסירותכם סוללים את הדרך לקראת שחרור הונגריה מן היהודים. עד עכשיו הוצאנו מידיהם מאה שמונים אלף משרות מכובדות, משרות מפתח, כאן בהונגריה. תארו לכם איך היו נראים פני הדברים, אילו איחרנו את המועד. אני בטוח שבמהלך המבצע תגלו גם אתם את ההוכחות הברורות לכך, שהיהודים והבולשביקים הם האשמים במלחמה הנוראה הזאת, הצבא הרוסי תכנן
---------	--

להיכנס הנה, ולהתקבל בזרועות פתוחות על ידם. למזלנו, גילינו את המזימה בזמן, והספקנו גם לערוך את התוכניות המתאימות לסיכולה. רבותיי, קציני המשטרה, הצלחת המבצע תלויה בביצוע המלא של התוכניות הללו. תוכניות שאתם בקיאים בהן עד לפרטי פרטים. ישנו רק פרט אחד, ששמרתי בסוד, כדי לגלות אותו לכם ברגע גדול זה. אם תצליחו להשלים את המבצע במהירות וביעילות, על פי לוח הזמנים שקבענו. אם תצליחו, תקבלו גם אתם את חלקכם מתוך הרכוש היהודי שיוחרם. לכל אחד ואחד מכם מובטחים, לפחות, שבעים וחמישה אלף פנגה. **(חשכה)**

28. בחזרה לדירת קסטנר. שוטר א' נכנס, נושא מזוודה.

יש כאן מזוודה. מוכנה. או שהם התכוונו לברוח, או שיש להם אורחים.	שוטר א':
החבאתם אורחים מקישטראצ'ה?!	סמל:
לא, לא. המזוודה שלנו, אדוני.	בודיו:
בשביל מה המזוודה?	סמל:
רציתי לנסוע לבקר את ההורים שלי.	בודיו:
(מכה בה) רציתם לברוח. (פותח את המזוודה ושופך את תוכנה על הרצפה)	סמל:
זאת טעות, אדוני. אני ד"ר קסטנר...	קסטנר:
(בועט בו) עמוד על יד הקיר.	סמל:
(נכנס) שום דבר.	שוטר ב':
הם הספיקו לברוח, המנוולים.	סמל:

השוטרים יוצאים. קסטנר גוחן אל בודיו.

אלוהים אדירים. מה הם עשו לך, החיות האלה?	קסטנר:
(מתאוששת) אנחנו מסתלקים מכאן עכשיו. אני לא נשארת. לגור כאן בבית הזה, אפילו עוד לילה אחד. אמרתי לך שיום אחד זה יקרה גם לנו. מה הייתי עושה אילו הייתי כאן לבדי? אני לא מוכנה שזה יקרה. אתה לא תכריח אותי להישאר כאן.	בודיו:
הם בטח לא התכוונו אלינו. אלה סתם שוטרים הונגרים שטעו בכתובת. (מנגב את פניה)	קסטנר:
אל תיגע בי! ולך לארוז. אנחנו מסתלקים מכאן עכשיו. ושלא תחשוב, שאני מתכוננת לארוז בשבילך את המזוודה שלך.	בודיו:
אני לא יכול ללכת עכשיו לשום מקום. יש לי פגישה אצל שטרן. אני חייב להדפיס מחדש את הדו"ח. אני כבר בטח מאחר.	קסטנר:
גם אילו הם היו הורגים אותי, היית ממשיך להדפיס את הדו"ח הזה. אם אתה לא בא איתי עכשיו, אני הולכת בלעדיך.	בודיו:

אור על רחוב. בודיו רצה, שתי מזוודות בידיה. קסטנר מסיים להדפיס את הדו"ח ויוצא.

29. משרדי הקהילה. פרוידגר, שטרן, וקסטנר ממתנינים לקומוי ובראנד.

קסטנר: אייכמן אמר לי במפורש, שהם ידונו שוב בנושא הטלאי הצהוב לגבי כל הקהילה. אני מציע להתחיל להכין את הרשימה של האנשים, שיהיו פטורים מן הטלאי כבר עכשיו. יש לי הרגשה, שהאווירה החיובית שנוצרה בשיחות, תביא גם לעוד תוצאות מעשיות...

נפתחת הדלת. אל החדר נכנסים קומוי ובראנד, כשהם תומכים במיקלוש בנדק. מצבו הגופני של בנדק הוא בכי רע.

קומוי: **(בדאגה עמוקה)** התחילו הטרנספורטים. אתמול בערב יצא טרנספורט אחד מקישטרצ'ה לאושוויץ. זה מיקלוש בנדק. הוא הצליח לברוח מן הרכבת ליד גבול גרמניה.

שטרן: זה בנדק? העורך של "ביטאון האומה"?

קסטנר: **(לבנדק)** אתה מסוגל לספר לנו מה קרה?

בנדק: **(בשארית כוחו)** הם רימו אותנו. אתמול בערב הם הוציאו אותנו מן הצריפים, והודיעו לנו שאנחנו נוסעים למחנה עבודה. רוב האנשים הסכימו לעלות. היה קשה מאוד להיות חודש שלם בקישטרצ'ה. אף אחד לא חשב שיכול להיות גרוע... היו כאלה שלא רצו לעלות. הם לא האמינו שנוסעים למחנה עבודה. הם נשכבו על האדמה, השוטרים ירו בעשרה או בעשרים איש, ואחר כך כולם עלו לרכבת. היינו המומים. הייתה שם אישה שהיו לה צירי לידה. היא לא הייתה יכולה לעמוד. היא התחילה ללדת על הרציף. השוטרים עמדו שם וצחקו. שאלתי קצין הונגרי מה יכולה אישה כזאת לעשות במחנה עבודה. הוא אמר שאם היא תהיה ליד בעלה, היא תעלה את המורל שלו... ואני האמנתי... האישה ילדה תינוק אחד, והם בעטו בה שתקום. היא לא הייתה יכולה לזוז... היו לה תאומים. ואחרי שנולד השני, הם אחזו בה בידיים וברגליים, והשליכו אותה לתוך הקרון. אחר כך הם השליכו גם את התינוקות. אני לא יודע איך יכולנו להאמין להם... אף אחד לא רצה לדבר בכלל על אפשרות אחרת... פחדו להגיד את המילה אושוויץ...

קסטנר: מניין לך שהרכבת הגיעה לאושוויץ?

בנדק: נסענו חמש שעות, והרכבת עצרה. אז שמעתי את הגרמנים מדברים מחוץ לקרון. מן הדברים שלהם הבנתי, שהרכבת נוסעת לאושוויץ, אל בית החרושת לסלאמי.

הדלת נפרצת. נכנסים בקי ושני שוטרים הונגריים. בקי מתקרב אל בנדק ויורה בו.

בקי: הייתי צריך לירות בכולכם. מסתירים אסירים בורחים. גם אתה ברון שטרן?

חשבתי שאתה פטריוט הונגרי... **(חשכה)**

מערכה שניה

30. לילה. סופת רעמים וברקים. ביתו של ד"ר שנלר, שר האוצר בממשלת הונגריה. שטרן דופק בדלת. שנלר פותח.

שנלר: אדוני הברון, איך העזת לצאת מן הבית בלילה כזה?
שטרן: צר לי להטריח אותך בביתך בשעה כל כך מאוחרת, אדוני, אך לא הייתה לי ברירה. בשבוע האחרון ניסיתי מדי יום לשוחח אתך בטלפון, ופקידי הלשכה שלך סירבו לקשר בינינו. (חשכה)

31. דירת קסטנר. בחוץ סופת רעמים וברקים. נוכחים קסטנר, קומויי ובראנד. מחכים להנזי. נשמעות דפיקות בדלת. בראנד ממחר לפתוח. נכנסת הנזי.

בראנד: הנזי... (עוזר לה לחלוץ נעליים) הנעליים שלך מלאות מים.
קסטנר: (מביא לה כוסית משקה) קחי... תשתי...
בראנד: כבר לא ידענו מה לחשוב. מה קרה?
הנזי: לא הצלחנו. כל השליחים חזרו מן הגיטאות, והחזירו אתם את הכספים. את התעודות המזויפות. את הכול... אף אחד לא רוצה לשמוע על אושוויץ. אנשים שקועים ברעב. בצפיפות. במחלות. אין להם כוח להקשיב... הם אומרים שאנחנו מפיצים שמועות... (בכעס) ההונגרים מפיצים שמועות. בכל הגיטאות מתרוצצת שמועה, שההונגרים מעבירים את היהודים לעבודה חקלאית בדרום. נוח יותר להאמין לשמועה הזאת. בכל הגיטאות יש תורים ארוכים של יהודים שנדחקים לצאת ראשונים ברכבת. על אושוויץ הם לא מסוגלים בכלל לחשוב. גם לא רוצים לברוח. הזקנים והילדים מפחדים, שלא יחזיקו מעמד בקור, והצעירים שיכולים להגיע לגבול, לא רוצים להפקיר את המשפחות שלהם. אין עם מי לדבר. אין עם מי לדבר. אתה צדקת, רז'ה... מוכרחים לחזור למשא ומתן עם הגרמנים... (חשכה)

32. אור על ביתו של ד"ר שנלר. שנלר ושטרן.

שנלר: מה קרה?
שטרן: בעניין הרכבת שיצאה מקישטרצ'ה, אדוני. נודע לנו שהרכבת הזאת הגיעה לאושוויץ.
שנלר: לאושוויץ?
שטרן: כן. לפני שמונה ימים הגיע אלינו פליט, שברח מן הרכבת.
שנלר: מיקלוש בנדק. כן. קיבלתי דיווח. הוא ברח ממחנה עבודה בדרום גרמניה. כל הסיפור על אושוויץ הוא תירוץ להשתמטות שלו.
שטרן: בנדק היה העורך של "ביטאון האומה". לולא היה דובר אמת, לא הייתה המשטרה יורה בו כך לעינינו.
שנלר: בנדק הפיץ תעמולה עוינת. לכן הוא פוטר. ואתם הייתם חייבים להסגיר אותו למשטרה ברגע שהוא הגיע אליכם...
שטרן: האיש נמלט מרכבת לאושוויץ. איך יכולנו להסגיר אותו?

- שנלר: לא מדובר רק באיש הזה. יום יום מגיעות אלינו שמועות על הקשרים שנרקמים בין הקהילה היהודית לבין ה-ס.ס., קשרים שאתה יודע עליהם, ומסייע להם בכסף. הממשלה לא יכולה לסייע לאנשים, שעוברים על החוק.
- שטרן: **(מתרתח)** אנחנו עוברים על החוק? והאקציות בערי השדה, על פי איזה חוק הן נעשות? על פי איזה חוק הוחרם כל הרכוש היהודי? על פי איזה חוק פוטרו כל יהודי בודפשט מעבודתם? על פי איזה חוק נסגרו כל העסקים היהודיים בבודפשט? על פי איזה חוק הוטל עלינו לשאת טלאי צהוב? אדוני השר, יורים ביהודים ברחובות, בלי משפט. על פי איזה חוק? והטרנספורטים לאושוויץ? על פי איזה חוק הם נשלחים? על פי איזה חוק? ואתה עוד מעז לבוא ולהאשים אותנו בעבירה על החוק?
- שנלר: אדוני. לא אנחנו הזמנו את הגרמנים לפלוש להונגריה, ולא אנחנו שולחים טרנספורטים לאושוויץ. אנחנו נמצאים תחת כיבוש. הגרמנים שלחו למחנות יותר הונגרים מאשר יהודים. הם מינו ממשלה אחרת, ואני מטפל בה רק בענייני כספים. **(חשכה)**

33. משרדי ה-ס.ס. הדלת נפתחת. נכנסים קרומיי, ויסליצני, קסטנר, בראנד. בראנד נושא בידו שתי מזוודות.

- קרומיי: אתם יכולים להניח את המזוודות על השולחן. **(בראנד מתמהמה)**
- ויסליצני: מה קרה?
- קסטנר: ההסכם עדיין לא מתבצע בצורה מתקבלת על הדעת.
- קרומיי: למה אתה מתכוון?
- קסטנר: אני מתכוון לכך, שלמרות כל ההתחייבויות שלכם, ולמרות כל ההבטחות שיש תוקף להתחייבויות האלה, למרות כל זאת התחילו הטרנספורטים לאושוויץ.
- קרומיי: אושוויץ?
- קסטנר: כן, אושוויץ.
- קרומיי: ד"ר קסטנר היקר. אף יהודי לא נשלח לאושוויץ. הרי כבר אמרתי לך כמה פעמים בעבר. אין לנו שום עניין לשלוח לאושוויץ כוח עבודה יהודי, שאנחנו זקוקים לו לצרכי מלחמה.
- קסטנר: אלף וחמש מאות היהודים, שהיו כלואים בקישרצ'ה, הובלו כבר לפני שבועיים לאושוויץ. ומי יודע כמה יהודים נשלחו משם למקומות אחרים.
- ויסליצני: כך סיפר להם בנדק ההוא, שברח מן הרכבת.
- קרומיי: אבל הרי קיבלתם מהם מכתבים.
- קסטנר: מכתבים?
- קרומיי: (לוויסליצני) לא נתת להם את המכתבים?
- ויסליצני: רק שלשום הם הגיעו. **(מוציא חבילת גלויות מן המגירה)**
- בראנד: **(קורא אחת)** "אנו עובדים ומרוצים. התנאים והמזון מספיקים בהחלט". מאיפה נשלחו הגלויות האלה?
- קרומיי: כתוב בהן. ואלדזיי.
- בראנד: ואלדזיי?
- קרומיי: כן. זה בדרום גרמניה.
- בראנד: לא שמעתי על מקום כזה.
- קסטנר: הייתי מאוד מעוניין לבקר את האנשים האלה, ולראות בדיוק מה הם עושים.

- קרומיי: יש שם מפעלי תעשייה, והם עובדים. בדיוק כפי שהם כותבים.
בראנד: אני גדלתי בדרום גרמניה. אני לא מכיר מקום כזה.
ויסליצני: אתה יכול להסתכל במפה. (ויסליצני מחפש במפה)
קרומיי: ד"ר קסטנר. החשדנות הזאת מיותרת. אני יכול להבין את החששות שלך. אני לא מנסה להכחיש שאנחנו, כולל אני, לא נהגנו ביהודים בכפפות של משי בשנים האחרונות. אבל עכשיו המצב השתנה. ישנם די הרבה אנשים ב-ס.ס., שלא תומכים יותר בגישה הנוקשה כלפי היהודים. הרייכספיהרר הימלר בעצמו עומד מאחורי הגישה החדשה שדיטר ואני מייצגים כאן.
- קסטנר: אני מאוד שמח שהרייכספיהרר הימלר שינה את הגישה שלו, אבל איך זה מתיישב עם העובדה, שכמעט כל יהודי הונגריה רוכזו בארבעים ושלושה גיטאות, בתנאים מחפירים, בלתי אנושיים. זאת איננה בדיוק גישה חדשה.
- קרומיי: הגיטאות הוקמו על ידי ההונגרים, קסטנר. לא על ידינו. הם טוענים שאתם מהווים סכנה ביטחונית, וצריך לבודד אתכם כדי שלא תסייעו לרוסים, כפי שעשיתם ב-1918,
- בראנד: לפי הידיעות שבידינו, השתתפו אנשי ה-ס.ס. בכל הפעולות שביצעו ההונגרים. אנשי ה-ס.ס. פיקחו על ההונגרים, והדריכו אותם צעד אחר צעד.
- קרומיי: אל תשכח שהונגריה היא בת ברית של הרייך במלחמתו נגד הרוסים, בראנד, ולמרות זאת הנוכחות שלנו הייתה ייצוגית בלבד. לא עשינו ביזמתנו מאומה.
- קסטנר: ההסברים שאנחנו מקבלים יכולים להיות נכונים, אדוני, ויכולים להיות לא נכונים באותה המידה. גם בפולין אמרו ליהודים שהם נשלחים לעבודה. אם הרייכספיהרר הימלר בעצמו עומד מאחורי הגישה החדשה, שאנחנו שומעים עליה, הוא יכול בוודאי לדאוג לכך, שהעצורים האלה יוחזרו מואלדזיי להונגריה...
- קרומיי: הונגריה מסייעת בכוח אדם לתעשייה הגרמנית, קסטנר. זהו הסכם מדיני.
- קסטנר: כלומר, אדוני, אני יכול להבין מדברייך שהגירויים מהונגריה ימשכו?
- קרומיי: ימשך הסיוע בכוח אדם על פי הצרכים של התעשייה הגרמנית. אפילו הרייכספיהרר לא יוכל למנוע סיוע כזה.
- קסטנר: אם כך, אין טעם לקיים את הפגישות הללו. (לוקח את שתי המזוודות) אנחנו לא נוכל להמשיך ולהיפגש עד שיבוטלו כל הגירויים, ויוחזרו העצורים מקישרצ'ה להונגריה.
- ויסליצני: קסטנר... קסטנר... מה אתה עושה? (לקרומיי) הוא שוכח עם מי הוא מדבר.
- קרומיי: קסטנר, אל תכריח אותנו לחרוג מכללי הנימוס, שקבענו למשא-ומתן הזה. מסוכן מאוד לנהוג בפזיזות בנסיבות כאלה. כדאי שתהיו הגיוניים.
- בראנד: איזה היגיון יעזור לכבשה בבית המטבחיים?
- ויסליצני: אני לא מבין מה קורה כאן.
- קסטנר: אני מודה לכם על שיתוף הפעולה.
- קרומיי: אני מציע לכם לשמוע אותי עד הסוף. אתם הרי מחפשים הוכחות לגישה חדשה. אילו אפשרתם לי לסיים את דבריי, הייתם מקבלים הוכחה כזאת. הרייכספיהרר הימלר לא יסכים, כנראה, לפעול להחזרת היהודים מואלדזיי להונגריה, אבל הוא מוכן להיענות לבקשה קודמת שלכם, ולאשר הגירה של קבוצה מצומצמת של יהודים אל מחוץ להונגריה.
- קסטנר: הרייכספיהרר הימלר מסכים לאשר לקבוצת יהודים להגר אל מחוץ להונגריה?
- קרומיי: ברגע שתמצאו מדינה שתהיה מוכנה לקלוט אותם.
- בראנד: יש לנו אשרות כניסה לארץ ישראל.
- קרומיי: יפה מאוד. כמה?

בראנד:	שש מאות.
קרומיי:	הכינו רשימה של שש מאות איש. והם יצאו.
בראנד:	אנחנו נעביר אליכם רשימה של שש מאות משפחות, אדוני, בתוך שבוע.
קרומיי:	שש מאות איש.
בראנד:	כל אשרת כניסה היא למשפחה, אדוני.
קרומיי:	שש מאות איש אמרתי. והעניין כולו הוא סוד מדינה. אסור שההונגרים ידעו על כך.
	ברור, קסטנר?
קסטנר:	ברור.
ויסליצני:	המזוודות.

קסטנר מניח את המזוודות על השולחן.

34. משרדי ה-ס.ס. אייכמן וויסליצני משוחחים בטלפון.

אייכמן:	אתם לא מקבלים שום עמלה. אני צריך את הכסף הזה למטרות אחרות.
ויסליצני:	לאיזה מטרות, אם מותר לי לשאול?
אייכמן:	מישהו צריך לשלם לחברת הרכבות ההונגרית עבור הובלת היהודים לאושוויץ. המצב הכלכלי של הרייך לא מאפשר הקצאת כספים בשביל זה. כל רכבת עולה לי ארבעים ושניים אלף פנגה. אתם תצטרכו להוציא מהם עוד כספים, מלבד הכספים האלה.
ויסליצני:	אבל אדוני, ההתלהבות הזאת כבר מיותרת. אנחנו לא יודעים איך תסתיים המלחמה. יכול להיות שאנחנו נזדקק לכספים האלה. אולי כדאי להעביר חלק לדרום אמריקה. המשפחות שלנו...
אייכמן:	נאמנות, דיטר, נבחנת ברגעים כאלה. אל תהיה תולעת. יש לך הרבה מה ללמוד מקסטנר. כל הסכומים האלה עוברים גם בידיים שלו, והוא לא נוגע בהם. חבל שהוא יהודי. הוא יכול היה להיות אחד משלנו. ואם תרמוז לי עוד פעם אחת על עמלה בשבילי, אתה תמצא את עצמך באושוויץ. חסרים שם קצינים. (חשכה)

35. דירתה של הלן קסטנר. הלן, בודיו.

הלן:	את יכולה ללכת לחנות שליד הפינה, אם את כל כך מתעקשת. אני לא הייתי יוצאת מן הרחוב הזה, גם לא בשביל סיגריות.
בודיו:	את חושבת שברחוב יותר מסוכן מאשר בבית?
הלן:	ברחוב הזה לא כל כך מסוכן. לכאן הגרמנים לא ייכנסו. אבל ללכת ברחוב ראשי בשביל לקנות סיגריות? למה לך לחפש צרות?

נפתחת הדלת. נכנס קסטנר. הלן מופתעת.

הלן:	רז'ה... לא ידעתי שיש לך מפתח של הבית שלי.
קסטנר:	יש לי. (לבודיו) שלום.
הלן:	בכל זאת, בימים כאלה דופקים בדלת. הבהלת אותי.
קסטנר:	דפקתי. לא ענית. (לבודיו) מה שלומך, בודיו? (בודיו שותקת) מה שלומך?

- הלן: שלומה יותר טוב.
קסטנר: אולי אני יכול להישאר אתה כמה דקות לבד?
הלן: אל תהיה חצוף, רז'ה. קודם אתה נכנס לבית שלי בלי לדפוק, ועכשיו אתה עוד מגרש אותי?
- קסטנר: אימא, בבקשה. תני לי לדבר איתה כמה דקות.
הלן: ככה יותר טוב. אני עושה לכם תה וחוזרת. המים כבר רתחו. ואל תריבו אצלי בבית עם שתיים סוכר, אימא.
קסטנר: כפית אחת, ותפסיק להתפנק. **(יוצאת)**
קסטנר: את מרגישה יותר טוב?
בודיו: לא ידעתי, שהרגשות שלי כל כך מעניינים אותך.
קסטנר: באתי לקחת אותך הביתה.
בודיו: תודה רבה. די טוב לי כאן. **(לוקחת מכיסו חפיסת סיגריות, מוציאה סיגריה ומצייתה אותה)** כאן הפסקתי, לפחות, לדבר אל עצמי.
קסטנר: אין שום סיבה שתישארי כאן. בררתי במטרה. זאת הייתה טעות. כמו שאמרתי לך. השוטרים פשוט טעו בכתובת.
בודיו: טעו?
קסטנר: כן. זה לא יקרה יותר. האוברשטורמבנפיהרר קרומיי דיבר עם מפקד הז'נדרמריה, והעניין סודר.
- בודיו: אני לא מאמינה למה שאני שומעת. מצחיק. לא? אתה תסתובב לך כל היום במשרדים שלהם, ואני אשב לי בבית, והחיילים של הגסטפו יישמרו עליי.
קסטנר: לקרומיי יש עניין להגן עליי. הייתה התקדמות גדולה במשא ומתן. כבר קיבלנו מהם שש מאות רישיונות עליה. הוא יודע שאני זקוק לחופש פעולה. הנה. יש לך כאן פטור מן הטלאי הצהוב. קחי.
- בודיו: **(לוקחת)** קיבלתם שש מאות רישיונות עלייה?
קסטנר: כן.
בודיו: רז'ה, אתה בטוח? כי אם אתה לא בטוח, אני לא רוצה לשמוע על זה. אני לא רוצה לחיות באשליות.
- קסטנר: אני מקווה.
בודיו: אני רוצה לדעת. יש לנו רישיונות עלייה? אנחנו יכולים לצאת מכאן סוף סוף?
קסטנר: בודיו, עוד לא התחלנו להכין את הרשימות. עוד לא חשבנו בכלל מי יצא.
בודיו: מה זאת אומרת לא חשבת? לא חשבת שאני רוצה לצאת? לא חשבת שהאימא הזקנה שלך רוצה לצאת? וההורים שלי? הם לא רוצים?
- קסטנר: ודאי שחשבתי שאת רוצה לצאת, אבל לא העליתי בדעתי שתרצי לצאת בלעדיי. את לא מתארת לעצמך מה עובר עליי. אני צריך אותך לידי. אני מצפה ממך שתישארי אתי גם אם זה קצת קשה לך. גם לי קשה.
בודיו: אל תטיף לי מוסר.
קסטנר: לא באתי להטיף לך מוסר.
בודיו: מה זאת הצדקנות הזאת פתאום? ועוד ממך.
קסטנר: בודיו, באתי כדי לבקש ממך לחזור איתי הביתה. לא כדי לתת לך רישיון להסתלק מכאן לבדך.
- בודיו: אני לא רוצה להסתלק לבדי. אני רוצה שתצא איתי. אני צריכה להתבייש בכך שאני רוצה לחיות? לא אכפת לי מה יגידו עליי, וגם לאשמך פעמים רבות אכפת לי מה יגידו עליך.

- קסטנר: לך אף פעם לא אכפת שום דבר. אכפת לך רק שהציפורניים שלך יהיו צבועות. שיהיו לך סיגריות בארנק. ושתהיה לך כרית לרפד את הכיסא, כשאת משחקת קלפים.
- בודיו: טיפש. יותר טוב שתסתכל על עצמך, ותראה איך כולם מנצלים אותך. כמה שאתה תמים. החברים הכי טובים שלך יוציאו את המשפחות שלהם, ויסתלקו מכאן. ואחר כך עוד יירקו לך בפרצוף. רק אתה תישאר כאן, ותמשיך להתעסק במגדלים פורחים באוויר. מטורף. מה אתה כבר תצליח לעשות? בעיוורון שלך אתה לא תציל אפילו...
- קסטנר: את יכולה לצאת. צאי. אני אכניס אותך לרשימה. אני בעצמי אעלה אותך לרכבת. צאי ועשי מה שאת רוצה. (יוצא)
- הלן: (נכנסת) לאן אתה הולך? (לבודיו) שוב רבתם? (חשכה)

36. משרדי הקהילה. שטרן, פרוידיגר, הנזי, קסטנר.

- פרוידיגר: אם כולנו מסכימים שהרבי מסאטמר חייב לצאת ברכבת, הייתי מבקש להכניס את שמו לרשימה עוד היום.
- קסטנר: אפשר להכניס אותו לרשימה כבר עכשיו, אבל אז אי אפשר יהיה להכניס לרשימה את ליאו גולדברג ואת המשפחה שלו.
- שטרן: יהיה מקום גם לרבי מסאטמר וגם לליאו גולדברג, אם תוציא מן הרשימה את יורי ווסלי.
- קסטנר: למה דווקא את יורי ווסלי?
- שטרן: אני יודע שווסלי הוא עסקן ציוני, קסטנר, ואני יודע, שהוא מקורב אליך, אבל ליאו גולדברג שילם לנו סכומי עתק. רק בחודש האחרון קיבלנו ממנו מיליון וחצי פנגה. אולי אפשר לצמצם מעט את הקבוצה של הרבי מסאטמר? עשרים ושבע נפשות ממשפחה אחת. זה הרבה יותר מדי.
- פרוידיגר: יש לו תשעה ילדים. הוא ואשתו. חותנו וחמותו. אחיו ואשתו. המחותנים שלהם. אחותו ובעלה. ועוד שמונה ילדים. אתם רוצים להפריד ילדים קטנים מן ההורים שלהם?
- קסטנר: ווסלי חייב לצאת, אדוני. המשטרה ההונגרית, מחפשת אותו כבר כמה שבועות. איך אתם יכולים להשוות זכויות של עסקן ציוני קטן לזכויות של ליאו גולדברג או של הרבי מסאטמר? אני לא יודע בכלל אם יש לו זכויות לווסלי.
- הנזי: כשנזח לך, אדוני, הוא עסקן ציוני קטן. אבל כשאדוני היה צריך דרכון מזויף בשביל הנכד של אחותו, הוא היה מוכן לשלם לווסלי הרבה מאוד בשבילו.
- קסטנר: מהן הזכויות של ליאו גולדברג? הכסף שלו? הרי במשך שלוש שנים הוא לא נתן אפילו פנגה אחת להצלה. הוא תמיד הכחיש בכלל שהוא יהודי. עכשיו כשהגרמנים הודיעו לו שהוא יהודי, פתאום הוא נזכר להודות בכך. וכשהוא יודע שאם הוא לא ייתן לנו את הכסף הזה, הגרמנים או ההונגרים יחרימו אותו. אז הוא מוכן לתת לנו אותו. ליאו גולדברג וכל הנדבנים והגדולים שאתה משתדל בשבילם, אדוני, עכשיו הם מתרפסים ומציעים כסף.
- שטרן: הם מתרפסים? אתה יורק בפרצופיהם של האנשים שמימנו את הפעולות שלך. בכספים שלהם קנית לך את הסמכות הזאת להכין את הרשימה. אל תשכח את זה. האנשים האלה יכולים לתת כספים עבור הרכבות הבאות שתצאנה, כפי שאתה

מבטיח, והם יכולים גם לא לתת. לא הם מתרפסים בפניך. אתה הוא שמתרפס בפניהם.

קסטנר: תודה רבה לכם. (קם, אורז את ניירותיו ויוצא בכעס)

37. רחוב. מוסיקה. קסטנר הולך במהירות. מוסיקה. אלמוני א' פונה אליו.

אלמוני א': ד"ר קסטנר...

קסטנר: כן...

אלמוני א': רציתי לבקש... בעניין רישיונות העלייה. תמיד הייתי ציוני...

מוסיקה מתגברת. שיחתם אינה נשמעת. אך ברור שקסטנר מסרב לו. קסטנר ממשיך בדרכו. אלמוני ב' פונה אליו.

אלמוני ב': ד"ר קסטנר...

מוסיקה מתגברת. קסטנר מסרב לאלמוני ב'. ממשיך בחיפזון, נכנס לביתו, ומתמוטט בכורסא.

38. רחוב. קומוי ובראנד.

בראנד: תמיד הייתה לך השפעה על שטרן, אוטו...

קומוי: אני לא יכול להחליט החלטות כאלה, יואל, אני מוכן לעשות הכול בשביל להציל את מי שאפשר, אבל לבחור את מי להציל אני לא מסוגל. רז'ה פחות רגשן ממני. אני מקווה שהוא מבין אותי.

39. קסטנר מנמנם על הכורסא בביתו. סביבו עיתונים. נשמעת דפיקה בדלת. קסטנר מזהה את נקישותיו של בראנד. הוא קם לפתוח את הדלת.

קסטנר: רק רגע, יואל... רק רגע. (פותח את הדלת. להפתעתו הנזי בפתח) הנזי... (קושר את שרוכי חלוקו) חשבתי שיואל בדלת. לא הספקתי לסדר את העיתונים. היכנסו. נמנמתי על הכורסא...

הנזי: איפה בודיו?

קסטנר: היא איננה.

הנזי: איננה? קרה לה משהו?

קסטנר: לא. היא הרגישה לא טוב והלכה לישון אצל אמי. תשתי משהו? קפה?

הנזי: כן. תודה. לא. לא צריך. אל תטריח את עצמך. רציתי רק לדבר אתך רגע.

קסטנר: שבי. לא כאן. הרגל שבורה. (מציע לה כיסא אחר. הנזי יושבת)

קסטנר: המצית שלי. (מחפש אותו)

הנזי: הנה הוא. (נותנת לו)

קסטנר: (מתיישב באפיסת כוחות) את בטוחה שאת לא רוצה לשות. נכון?

הנזי: כן. תודה. רציתי לשאול. קרומיי הסכים לתת לנו שש מאות רישיונות. נכון?

קסטנר: כן. (מצית סיגריה)

- הנזי: למה דווקא שש מאות?
- קסטנר: כי יש לנו שש מאות סרטיפיקטים.
- הנזי: ואם הייתם אומרים לו שמונה מאות? הרי ממילא רק חמישים סרטיפיקטים הם אמיתיים. אפשר לזייף עוד מאתיים סרטיפיקטים בתוך יום.
- קסטנר: רק רגע. עוד לא התעוררתי. אני לא מבין מה את אומרת...
- הנזי: אולי אתה רוצה לשתות קפה? אני אשים מים. אתה בכלל אכלת משהו?
- קסטנר: כן. תודה. אני לא יודע אם יש קפה... **(הנזי יוצאת למטבח)**
- הנזי: **(חוזרת עם כוס מים)** מים. **(קסטנר שותה)** אם המספר שש מאות הוא מספר מקרי, אפשר לדרוש ממנו עוד שש מאות.
- קסטנר: אני לא יודע. אולי כדאי לחכות ולראות שהקבוצה הזאת באמת יוצאת, ולראות שהיא מגיעה באמת לארץ ישראל ולא למקום אחר.
- הנזי: אם הם יגיעו לארץ ישראל, אז הצלנו אותם. ואם לא, מה הפסדנו?
- קסטנר: אני לא יכול ללכת עוד פעם אל קרומי, הנזי. אם אני אדרוש ממנו רישיונות נוספים, הוא עלול להתייעץ עם אייכמן. אייכמן יתרתח, ויבטל גם את הרישיונות שכבר קיבלנו.
- הנזי: אתה בעצמך אמרת שיש להם סיבות טובות לתת לנו את הרישיונות האלה.
- קסטנר: אני לא יכול. אין לי יותר כוח. אני לא מסוגל ללכת עוד פעם אל קרומי. אני לא מסוגל. את חושבת שככה סתם קם לו בן אדם בבוקר, מתלבש יפה, והולך לגסטפו? אני לא מאמין שאחזיק מעמד בעוד פגישה עם אייכמן. בכל פעם שאני נכנס למשרד שלו, אני לא יודע אם אני אצא משם חי. אני לא יכול לסבול אותו יושב מולי ומעשן. ואני עומד, ולא יודע מה לעשות עם הידיים שלי.
- הנזי: אז תוציא גם אתה סיגריה. ואל תחכה שהוא יציע לך אש. רז'ה, או שאנחנו באים אליו. כשותפים שווים לעסקה, או שאין לעסקה הזאת שום ערך. אתה היחידי שיכול לעמוד מולו.
- קסטנר: אני לא יכול לשחק את המשחק הזה. שמישהו אחר ילך. אני את שלי כבר עשיתי. והאנשים שלנו, במקום להודות לי על שש מאות הרישיונות האלה, מפיצים שמועות שכבר התחלתי לחלק אותם למי שאני רוצה.
- הנזי: זה לא נכון, רז'ה. לא מפיצים שמועות כאלה. להיפך, אוטו בעצמו אמר שבלעדיך אי אפשר היה לארגן את הקבוצה הזאת.
- קסטנר: אנשים מתנפלים עליי ברחובות בגלל הרישיונות האלה. אם ידעו שיש עוד שש מאות הם יעשו מצור סביב הבית. עוצר אותי יהודי ברחוב ואומר לי "קסטנר, המשטרה מחפשת אותי. אם לא תיתן לי רישיון אני מחוסל". מה אני יכול להגיד לו? למה אני צריך להחליט על זה? למה אני צריך להחליט על זה לבדי? **(קם מן הכורסא)** למה התנפלתם עליי כולכם? זרקתם את כל העבודה המלוכלכת עליי, והסתלקתם. אני לא מוכן יותר לעשות שום דבר. לא רוצה יותר לדעת כלום.
- הנזי: תבחרו מישהו אחר במקומי. שיואל ילך. שאוטו ילך. אין לי יותר כוח. **(בזעם)** עזבו אותי בשקט. אני רוצה מנוחה. שקט. שקט. דיי. נמאסו עליי האנשים האלה.
- הנזי: אני לא רוצה לראות יותר אף אחד. **(הנזי פונה לצאת. קסטנר מתחרט וקורא אחריה)** הנזי... אל תלכי. אני מצטער. אני כבר לא שולט בעצמי. אני אהיה בסדר. את מוכרחה להישאר אתי קצת. בודיו עזבה. היא עברה לגור אצל אימא שלי. אני כבר שבועיים לבד. אין לי אפילו עם מי לריב, את היחידה שיכולה להבין את זה. הישארי איתי קצת...

הנזי שכבר הייתה ליד הדלת חוזרת ומתקרבת אליו. הם מתחבקים.

40. משרדי ה-ס.ס. שעת לילה מאוחרת. ויסליצני, קסטנר ולולו.

- ויסליצני: **(מונה שטרות כסף)** עשרת אלפים דולר בשביל מאתיים רישיונות? לפי כל כללי החשבון שאני מכיר, קסטנר, זה יוצא חמישים דולר לגולגולת. נכון, לילי? לולו:
- קסטנר: שכחת את הלפתן. **(רמז על לולו)**
- ויסליצני: היא לא תבקש ממני שום תוספת בבוקר?
- קסטנר: הלפתן על חשבון הבית. **(נותן לו שטר. הוא תוקע אותו בחזייתה של לולו)**
- לולו: ...Danke ...Bitte
- ויסליצני: כשהפטידה שלי נמצאת בהמבורג, אני לא יכול להיות בררן בלפתן. **(צוחק)**
- לולו: **(בגרמנית משובשת)** ...Ich liebe dich
- ויסליצני: לא יכולת למצוא בשבילי מישהי שמבינה גרמנית?
- קסטנר: היתרונות האחרים שלה בולטים מאוד, אדוני.
- ויסליצני: קסטנר, קסטנר, בכל פעם יש לך ג'וקר אחר ביד. **(מרצין)** אבל בכל זאת חשבתי, שכיחודי אתה תעריך יהודים בסכומים יותר עגולים.
- קסטנר: כשנקבל את הרישיונות, נכפיל את הסכום הזה אדוני.
- ויסליצני: זאת מחשבה מאוד נבונה, קסטנר. אבל זה לא מספיק. אתה הרי כבר מכיר את אוברשטורמבנפיהרר אייכמן. הוא אדם קשה. **(רומז על לולו)** מתנות כאלה לא משפיעות עליו.
- קסטנר: זה כל הסכום שעומד לרשותי, אדוני.
- ויסליצני: אני לא מדבר על כסף, קסטנר. הרי אתה אדם עם הבנה בעניינים עדינים. וגם אני לא טיפש, כפי שאתה רואה. שנינו יודעים שהרייך לא יחזיק מעמד אלף שנים. אם הרוסים יתקפו כאן בקרפטים, לא נחזיק מעמד אפילו אלף שעות. בוא נחשוב על זה, קסטנר. מה אתה אומר?
- לולו: ...Danke ...Bitte, Bitte ...Ich liebe dich **(מנסה שוב)**
- קסטנר: **(משתיק אותה)** למה אתה מתכוון, אדוני?
- ויסליצני: אנחנו יכולים לעזור זה לזה, קסטנר. אחרי המלחמה ינסו כל מיני גורמים לפשפש במה שעשינו ביהודים בפולין, ביוון, ביוגוסלביה. אני אתן לך מאתיים רישיונות, ואתה תיתן לי נייר.
- קסטנר: נייר?
- ויסליצני: כן. משהו קטן. פשוט. תכתוב בו את כל מה שעשיתי בשבילכם. העיקר שהכוונה תהיה ברורה. אתה מבין אותי, קסטנר?
- קסטנר: בהחלט, אדוני. ברגע שאקבל את הרישיונות, תקבל ממני את הנייר.
- לולו: ...Bitte, bitte ...רז'ה ...Ich liebe dich ...Danke...
- ויסליצני: לחייך, קסטנר.
- לולו: סקול! **(פולטת קללה עסיסית בהונגרית)**
- ויסליצני: מה היא אמרה, קסטנר?
- קסטנר: היא כבר מאוהבת בך, אדוני.
- ויסליצני: **(מתפקע מצחוק)** היא צודקת. בראבו. כשתבוא לקחת אותה בבוקר, תביא לה משהו אחר ללבוש. אי אפשר שיראו אותה יוצאת ככה מן המשרד שלי.
- קסטנר: אני מקווה שאתה כבר סומך על הטעם שלי. לילה טוב... **(יוצא)**

41. משרדי הקהילה היהודית. שטרן, פרוידגר, קומויי, קסטנר, בראנד.

שטרן: (לקסטנר) מאתיים הרישיונות הנוספים האלה הם הישג נכבד מאוד, קסטנר. אני מקווה שהם יאפשרו לנו לצאת מן המבוך שנקלענו אליו. בקהילה שלי בלבד ישנם מאה ארבעים ושבעה איש, שלא ידעתי איך אוכל לסרב להם.

קסטנר: ויסליצני העביר אלי גם עוד כמה מאות גלויות מן העצורים שנשלחו לואלדזיי.

(נותן לפרוידגר חבילה קטנה)

שטרן: יפה מאוד. (לפרוידגר) אני מבקש שתחלקו את הגלויות האלה למשפחות עוד היום. בשורות כאלה אסור לעכב. (לקסטנר) מתוך מאתיים הרישיונות הנוספים מגיעים לקהילה שלי, לפי הרשימות האלה... (מונה שמות מתוך הרשימה)

בראנד: (לקומויי) ישנה כאן גלויה המופנית אליך, אוטו.

קומויי: אלי?!

בראנד: כן. מישו בשם אושבנו ויצטימברג...

קומויי: ויצטימברג? (מתבונן בגלויה) אושבנו ויצטימברג? אני מכיר מישו בשם טימברג. בנו טימברג. הוא באמת היה כלוא בקישרצ'ה, ונשלח לואלדזיי. (בצעקה) אלוהים אדירים! בנו טימברג כתב את הגלויה. הוא מנסה לרמוז על אושוויץ. הוא הוסיף אותיות לשם שלו. אותיות המצטרפות לאושוויץ. הנה. אושבנו ויצטימברג... אושוויץ...

קסטנר בוחן את הגלויה. מעביר אותה לפרוידגר. תדהמה ויאווש.

שטרן: מי זה האיש הזה טימברג?

קומויי: עורך דין. פעיל במכבי הצעיר.

פרוידגר: (בצעקה) גם כאן אושוויץ. (מחזיק בידו גלויה נוספת) מישו ניסה למחוק את האותיות, אך אפשר לקרוא ברור. אושוויץ.

שטרן: (מתבונן בגלויה) ארנו קהאן. זה קהאן, רופא העיניים מרחוב סילארד. (מתבונן בגלויה נוספת) הירש, מנהל המוזיאון. עורך הדין פביאן. גברת וייס. גברת ריינר. המהנדס גאבור גרינברג...

פרוידגר: אולי יצאו כבר רכבות גם מערים אחרות. אולי רק בבודפשט נשארו יהודים, ואנחנו בכלל לא יודעים על כך... הגרמנים הארורים האלה רימו אותנו לאורך כל הדרך.

קומויי: אם נעביר אליהם עכשיו את הרשימות של האנשים האלה, הם ישלחו גם אותם לאושוויץ...

פרוידגר: אני לא אתן את ידי לרשימות האלה. אני לא אכניס לתוכן אפילו יהודי אחד מן הקהילה שלי. אי אפשר לעמוד מול השקרים האלה. (לשטרן) אולי תפנה, אדוני, אל האדמירל הורטי. הוא עדיין השליט במדינה הזאת.

שטרן: מי יערוב לי שגם האדמירל איננו שותף לשקרים הללו. יש עוד מישו בהונגריה שאפשר לבטוח בו?

פרוידגר: אתה צודק, אדוני. אנחנו לא יכולים להמשיך לפעול ככה. עלינו להודות בכך, שאנחנו לא יכולים להציל. צריך לצאת אל הקהילות ולהתריע. לצעוק צעקה גדולה. כל יהודי יצטרך להציל את עצמו. לברוח בעצמו. להסתתר. גם אנחנו נצטרך לברוח...

קסטנר: כל אחד ינצל את הקשרים שלו ויברח? ואלה שאין להם קשרים, מה הם יעשו? יש לנו בכל זאת הבטחה לשמונה מאות רישיונות. אולי כדאי, למרות הכול, לבדוק מה עומד מאחורי ההבטחה הזאת...

- קומויי: אנחנו לא נפגשים יותר עם הגרמנים, רז'ה. מרגע זה ואילך אנחנו מנתקים את כל המגעים איתם. גם את המגעים על הרישיונות האלה.
- בראנד: איך אפשר לנתק את המגעים אתם? אם הם יזמינו אותנו אליהם, לא נלך? אם לא נאבד את העשתונות, נוכל אולי ללמוד לקח ולהיות זהירים. אם נעביר את הרשימה לצלב האדום, אולי...
- קומויי: ממתי הגרמנים מתייחסים בכלל לצלב האדום?
- קסטנר: אוטו, בואו נהיה הגיוניים עד כמה שאפשר. אני מציע להודיע למשפחות את האמת, ולחלק להן את הגלויות. כלפי הגרמנים, אנחנו חייבים להעמיד פנים, כאילו אנחנו לא יודעים שום דבר. אולי הם יהיו פחות זהירים. אם הם יבינו שגילינו את התרמית, הם יחפשו תחבולה חדשה. אולי אפילו יזרזו את המשלוחים. אחר כך נבדוק איך...
- שטרן: **(בכעס)** במי אתה רוצה להתחרות בתחבולות, קסטנר? בהם? הלא אין בכלל גבול לשטניות שלהם. ככל שנהיה יותר זהירים, הם יהיו יותר ערמוניים. תראה לאן הוליכה אותנו השיטה הזאת. הם רימו אותך. אתה האמנת להם. ואנחנו נגררנו אחריו. היודנראט הפך להיות מכשיר בידיים של הגרמנים. כינסנו בשמם כינוסים. פינינו עבורם דירות. הפצנו בשמם הוראות. עלינו לחדול. מחר נכנס את כל ראשי הארגונים היהודיים, ונודיע להם על פירוק היודנראט. איש איש ידאג לגורלו.
- (חשכה)**

42. משרדי המשטרה ההונגרית. אנדרה יושב ליד השולחן, עסוק בניירותיו. נכנס בקי, הגורר אחריו את בודיו.

- בקי: הגברת קסטנר, אדוני.
- אנדרה: שלום גברת קסטנר. **(מציע לה כיסא)** שבי. מה שלומך? שמי לאסלו אנדרה, מזכיר המדינה לענייני יהודים.
- בודיו: שלום אדוני. בעלי באמת הזכיר את שמך פעמים רבות.
- אנדרה: **(מציע לה סיגריה)** במסגרת תפקידי אני נתקל בשמו של ד"ר קסטנר כמעט מדי יום. **(לבקי)** במה אפשר לעזור?
- בקי: הגברת נעצרה ליד תחנת הרכבת. היא לא נשאה את הטלאי הצהוב, והציגה בפניי פטור מזויף.
- בודיו: מזויף? לא ייתכן אדוני, את הפטור הזה קיבלתי...
- בקי: **(מציג בפני אנדרה את הפטור)** זאת איננה החתימה שלי... **(לבודיו)** מישוהו אצלכם ניסה לזייף את החתימה שלי. חסרה נקודה בפינה הימנית. נקודה שאני מקפיד מאוד לסמן אותה.
- בודיו: קיבלתי את הפטור הזה מבעלי. לא ייתכן שהוא מזויף...
- אנדרה: אם הקולונל אומר שהחתימה מזויפת, הוא ודאי יודע. זוהי, בכל זאת, החתימה שלו. אני מופתע מאוד לגלות, שבעלך נתן דווקא לך תעודה מזויפת.
- בודיו: אני מאוד מבקשת, אדוני, שתדבר עם בעלי. אני בטוחה שהוא יוכל להסביר מה קרה.
- אנדרה: הייתי שמח מאד לדבר עם בעלך, גברתי. אבל אני לא יודע במה הוא יוכל לעזור לנו. **(לבקי)** אולי אתה יכול לעשות משהו?
- בקי: העונש הקבוע בחוק הוא עשר שנות מאסר, וכמובן מעצר עד תום המשפט. אין מה לעשות. החוק ברור.

- בודיו: זאת בוודאי טעות, אדוני. אם רק אפשר היה לדבר עם בעלי בטלפון. אני בטוחה שהטעות תתוקן. אני אף פעם לא החזקתי מסמכים מזויפים. כל מי שמכיר אותי יודע. אולי אדוני יכול לדבר עם אוברשטורמפיהרר קרומיי. גם הוא יוכל להסביר את הטעות הזאת.
- בק: אני מאוד מצטער, גברתי... **(מסמן לזקיף לגרור אותה החוצה)**
- אנדרה: רק רגע, קולונל. יש אולי משהו אחד שיכול בכל זאת, לאפשר לנו להתעלם מן העברה שהיא עברה...
- בודיו: כן אדוני.
- אנדרה: מדובר בבעלך.
- בודיו: כן אדוני.
- אנדרה: הבוקר התקיימה פגישה במשרדי הקהילה היהודית, שגם בעלך השתתף בה. מיד אחר כך הוזמנו ראשי הארגונים היהודיים לכנס חרום, שייערך מחר. מה קרה? מה הבעיה?
- בודיו: אני לא יודעת, אדוני...
- אנדרה: אני אנסה לעזור לך. בעלך כבר עשה עסקאות כלכליות עם הגסטפו בעבר, נכון? כן...
- בודיו: הוא העביר כסף לגסטפו.
- אנדרה: כן.
- בודיו: כמה?
- אנדרה: אני לא יודעת.
- בודיו: בערך?
- אנדרה: מאה אלף דולר?
- בודיו: יותר... יותר...
- אנדרה: אני לא יודעת. אני באמת לא יודעת.
- אנדרה: אני חושד שגם מחר הם עומדים להחליט על עסקה כלכלית. עסקה כלכלית גדולה במיוחד. אולי בכל זאת תאמצי את זיכרוןך. זה עשוי לעזור לך...
- בודיו: אני לא יודעת...
- בק: **(בועט בה)** דברי!
- אנדרה: **(עוצר בעד בק)** בעלך מארגן את הכנס, והוא לא מספר לך במה מדובר?
- בודיו: לא...
- אנדרה: לא מדובר במאה אלף דולר. אלא בהרבה יותר. בעלך כבר התחיל לבזבז את הכספים, שהוא הרוויח בעסקה הזאת.
- בודיו: אין לו כספים. אף פעם לא ראיתי אצלו כספים...
- אנדרה: אין לו כספים? אז איך הוא מסוגל לבלות ערב במועדוני לילה? איך הוא יכול לשחק קלפים עם האופטשטורמפיהרר ויסליצני, ולהפסיד בערב אחד שישה עשר אלף דולר. מאיפה הכסף הזה?
- בודיו: אני לא יודעת על מה אדוני מדבר. לא ידעתי שהוא מבלה במועדוני לילה. הוא לא סיפר לי...
- אנדרה: ובעוד כל מיני מקומות כאלה.
- בודיו: איזה מקומות?
- בק: **(בועט בה)** אל תעשי הצגות! יותר טוב שתדברי, אחרת, אולי לא תגיעי בכלל למשפט.

- אנדרה: האדון הזה לא מתלוצץ. אנחנו חייבים לדעת על איזו עסקה מדובר. עסקאות כאלה בזמן מלחמה הן בגידה, ואם לא תגלי לנו כל מה שאת יודעת, תהיי שותפה לבגידה הזאת.
- בודיו: אני לא יודעת כלום. באמת שאני לא יודעת...
- בקי: חבל על הזמן. אני אקח אותה למרתף. תוך עשר דקות נדע הכול...
- בודיו: אני לא יודעת כלום. נפרדתי מבעלי לפני שבועיים. אני לא נפגשת אתו בכלל. עזבתי את הבית. אני גרה אצל קרובים. אצל חמותי.
- אנדרה: נפרדת ממנו?
- בודיו: כן...
- בקי: **(חובט בה)** אז למה לא סיפרת לי כשעצרת אותך, טינופת...
- אנדרה: **(עוצר בעדו)** סלק אותה מכאן. לך חפש את בעלה. אני רוצה לחקור אותו, ומצדי שהגרמנים יתלוננו אפילו אצל הורטי. **(בקי דוחף אותה החוצה וחוזר)** לך חפש אותו. למה אתה מחכה?
- בקי: עזוב את קסטנר. הוא חשוב מדי בשביל אייכמן. **(חשכה)**

43. בית קסטנר. קסטנר והנזי שותים תה. בודיו מגיעה מבוהלת. פותחת את הדלת. מבחינה בקסטנר ובהנזי, מסיקה מסקנות, ופונה לצאת.

קסטנר: בודיו...

אבל היא כבר יצאה. חשכה.

44. משרדי ה-ס.ס. נוכחים אייכמן, קרומיי, ויסליצני.

- אייכמן: אתה בטוח שהם באמת מתכוונים להתסיס את כל הגיטאות?
- ויסליצני: בטוח לגמרי. הם יודיעו לראשי הארגונים שלהם ליזום התנגדויות בכל הגיטאות, בכל הונגריה.
- אייכמן: אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו ורשה שנייה. אפילו מהומה בגיטו אחד תשבש לנו את כל לוח הזמנים. אין לי זמן להתעסק בשטויות. הבטחתי לפיהרר ביצוע חלק. נקי. מוכרחים לעצור אותם. **(לקרומיי)** קודם כל תטפל בפקידי הצנזורה שבדקו את הגלויות. **(צועק)** הרייך יפול רק בגלל רשלנות של לבלרים. כל המלחמה, כל הקורבנות, הכול יורד לטמיון, בגלל האפסים האלה.
- קרומיי: בהם כבר טיפלתי, אדוני. הבעיה היא איך להרגיע את היהודים.
- אייכמן: יפה.
- ויסליצני: אפשר לאסור מחר את כל ראשי הארגונים שלהם לפני הכינוס.
- אייכמן: **(חמתו בוערת)** טיפש. כך אתה תקומם עליך מיליון יהודים. אתה ראית פעם מיליון עכברים מבחילים, מתרוצצים סביבך, ונושכים בסוליות המגפיים שלך? הדג לא בלע את הפיתיון. צריך לזרוק לו פיתיון אחר. יעיל יותר. **(לוויסליצני)** אל תיגעו במנהיגים שלהם. באף אחד מהם. תודיע גם להונגרים, שיתרחקו מהם בימים הקרובים. אסור שידעו שגילינו את עניין הגלויות.

- קרומיי: אני הייתי מציע, אדוני, לתת להם כבר עכשיו את רישיונות ההגירה שהבטחנו להם. זה עשוי לרכך אותם קצת.
- אייכמן: בהחלט, הרמן. אתה יכול לתת להם אפילו אלף רישיונות. השאלה היא, אם זה יספיק. **(לויסליצני)** השג לי את הרייכספיהרר בברלין.
- ויסליצני: **(בטלפון)** השיגי לי את הרייכספיהרר הימלר. דחוף.
- אייכמן: נציע להם את "העסקה הגדולה". הרייכספיהרר לוחץ עליי כבר הרבה זמן להתחיל בה. הוא ישמח לשמוע, שאנחנו יוצרים בשבילו קשרים טובים, עם האמריקאים. נכון, הרמן? ככה גם נצליח אולי להרגיע את היהודים למשך עוד כמה שבועות.
- (לקרומיי)** אני רוצה את בראנד. חפש אותו בכל בודפשט, והבא אותו לכאן מיד.
- קרומיי: את בראנד, אדוני? לא את קסטנר? הרי קסטנר הרבה יותר יעיל.
- אייכמן: את בראנד. בראנד יצא לבצע את העסקה. אני רוצה את קסטנר כאן. קסטנר הוא איש חזק. הוא יישאר כאן, ויעזור לי לגמור את העבודה. **(חשכה)**

45. משרדו של שטרן. פרוידגר ושטרן.

- פרוידגר: אני מקווה שכולם יגיעו, אדוני. הם היו מאוד מודאגים, כשהודעתי להם על הכינוס.
- שטרן: הם חייבים לדעת את האמת לאמיתה. גם אם היא קשה. אני אמסור הודעה קצרה על פירוק היודנראט ונתפזר. לא נקיים שום דיון... **(חשכה)**

46. משרדי ה-ס.ס. אייכמן, קרומיי, ויסליצני ובראנד.

- אייכמן: שב. **(בראנד יושב)** אתה מכיר אותי, בראנד. נכון?
- בראנד: כן, אדון אוברשטורמבנפיהרר.
- אייכמן: אני פתרתי את בעיית היהודים בגרמניה, באוסטריה, בפולין, בצ'כוסלובקיה וכולי. עכשיו הגיע תורה של הונגריה.
- בראנד: למה אדון אוברשטורמבנפיהרר מתכוון?
- אייכמן: אני עוקב אחריו כבר כמה שבועות, בראנד. אחריו ואחרי ועדת ההצלה שלכם. והגעתי למסקנה שאתם, בניגוד ליודנראט, אתם כבר בשלים לעסקה גדולה. גדולה הרבה יותר מן העסקה שעשינו אתכם עד עכשיו. עסקה שתפתור לא רק את בעיית יהודי הונגריה.
- בראנד: כן, אדון אוברשטורמבנפיהרר.
- אייכמן: אני מוכן למכור לך מיליון יהודים.
- בראנד: מיליון?
- אייכמן: מכל מקום שיש בו עדיין יהודים. אסוף אותם מהונגריה, פולין, אוסטריה, טרזיינשטאדט, אושוויץ, מכל מקום שתמצא. קח נשים שמסוגלות ללדת, קח גברים שמסוגלים להוליד. זקנים, ילדים. אתה תבחר. דם תמורת סחורה. סחורה. תמורת דם. מה אתה אומר?
- בראנד: לאיזה סחורה אדוני מתכוון?
- אייכמן: עשרת אלפים משאיות, אלף טון קפה. וכמה מאות טונות של סבון.
- בראנד: אדוני מאמין שאנחנו יכולים להשיג עשרת אלפים משאיות?

- אייכמן: בוודאי שאתה תשיג, בראנד. אם נשרוף עשרים אלף יהודים בכל יום באושוויץ, אתה תשתדל מאוד. ואם תשתדל מאוד, האמריקאים יתנו. אתה האיש. כך תלויה העסקה.
- בראנד: בי? אדוני רוצה שאני אשיג עשרת אלפים משאיות? אני לא יכול לקבל על עצמי שליחות כזאת. בוודאי לא על דעת עצמי. ועדת ההצלה היא שצריכה להחליט מי יפעל בשמה.
- אייכמן: אתה הרי תפנה אל האמריקאים גם בשמי, ואני הוא המחליט מי יפנה בשמי.
- בראנד: אני בסך הכול חבר בוועדת ההצלה. אפילו לא חבר בכיר. הוועדה לא תסכים שאני אפעל בשמה בנושא כזה. אני יכול לנהל משא ומתן עם שומרי גבול, עם פקחי מכס. עם שוטרים. אין לי ניסיון בשליחויות כאלה. אין לי קשרים. זאת שליחות בשביל מישהו הרבה יותר בכיר.
- אייכמן: אני לא רואה שום קושי, בראנד. תטוס לאיסטנבול. יש לכם שם סניף של ועדת ההצלה שלכם. של הסוכנות היהודית. הם כבר יפגישו אותך עם השגריר האמריקאי. שטיינהארדט. יהודי. הוא כבר יודיע לרוזוולט.
- בראנד: אדוני, אני לא האיש המתאים לשליחות הזאת. אף אחד לא ירצה בכלל לדבר אתי. אין לי שום סיכוי להגיע עד השגריר האמריקאי.
- אייכמן: תאמר לו, ליהודי שטיינהארדט, שהמשאיות צריכות להיות מצוידות בצידוד חורף. שרשראות שלג, מוטות גרירה, כיסויי ברזנט. ותבטיח לו בשמי, שאנחנו נעביר אותן מיד לחזית המזרחית.
- בראנד: אדוני... (קם) אני מכיר במגבלות שלי. אני חבר זוטרי בוועדה. אני לא יכול לקבל על עצמי את השליחות הזאת, בלי אישור הוועדה. כל מה שאני יכול לעשות הוא להעביר את הפנייה שלו לדיון עוד הערב.
- אייכמן: (בצעקה) הקשב אלי, בראנד.
- בראנד: יש אצלנו אנשים הרבה יותר מתאימים ממני. ד"ר קסטנר, למשל...
- אייכמן: (בצרחה) שב! (בראנד יושב. אייכמן נרגע) אתה איש ישר, בראנד. איש רציני ואחראי. איש כמוך אני צריך. מחר בבוקר תצא.

בראנד אינו יודע את נפשו. כשהוא מבין שאין לו ברירה, הוא פונה אל אייכמן.

- בראנד: כשאפנה אל האמריקאים, איזה ערבויות אוכל להציע להם שאמנם תשחרר מיליון יהודים?
- אייכמן: הם לא יצטרכו שום ערבויות. ברגע שתחזור עם הסכמה עקרונית, אני אשחרר מאה אלף יהודים, ורק אז אקבל אלף משאיות. כשאשחרר מאה אלף יהודים נוספים, אקבל אלף משאיות נוספות, וכך הלאה. הוגן למדי, נכון?
- בראנד: כן אדוני...
- אייכמן: מחר תצא לדרך. יש לך שבועיים. אשתך והילדים יישארו כאן עד שתחזור. (לקרומיי) הכינו לו דרכון גרמני עוד הלילה.
- קרומיי: הדרכון כבר מוכן. (מוציא דרכון מתיקו ונותן אותו לבראנד)
- אייכמן: תודיע לחברים שלך בוועדה וגם לאמריקאים, שהחל ממחר בבוקר, תצאנה מדי יום ארבע רכבות עמוסות יהודים לאושוויץ. שלושת אלפים איש בכל רכבת. קח את זה בחשבון. ככל שתחזור מוקדם יותר, תציל יותר מידידיך.
- בראנד: (מניח את הדרכון על השולחן) זה בלתי אפשרי אדוני, אם מחר בבוקר יתחילו הטרנספורטים, אין בכלל טעם שאצא. אף אחד לא יסכים לנהל אתי משא ומתן, כשבינתיים נשלחים יהודים לאושוויץ. כולם כבר יודעים מה קורה שם באושוויץ.

- אייכמן: מה אתה רוצה?
 בראנד: שלא תתחילו בטרנספורטים עד שאחזור.
 אייכמן: לא בא בחשבון.
 בראנד: אם כך, אין טעם שאצא. אדוני מכשיל אותי מראש עוד לפני שיצאתי, וגם את עצמו אדוני מכשיל, אם הוא באמת מעוניין להצליח.
 אייכמן: **(בזעם)** אל תצא! מחר בבוקר יוצאות ארבע רכבות לאושוויץ, ואתה תצא ברכבת הראשונה. **(פונה אל הדלת)**
 קרומיי: אוברשטורמבנפיהרר אייכמן, הרשה לי. **(הולך בעקבותיו ולוחש לו משהו)**
 אייכמן: **(לקרומיי)** לא בא בחשבון. **(קרומיי לוחש לו משהו נוסף. אייכמן מתרצה וחוזר אל בראנד)** המשלוחים לאושוויץ יצאו מחר בבוקר, כפי שהודעתי לך, אבל באושוויץ נחזיק אותם במקרר במשך שבועיים. אם לא תחזור עם הסכם ביד, נכניס אותם לתנור. ברור?
 בראנד: ברור.
 אייכמן: אני אפגוש אותך בעוד שבועיים. בשלב זה נוותר על לחיצת ידיים. בסך הכול גילינו שיש לנו מטרה משותפת. נכון, בראנד? **(חשכה)**

47. משרדו של שטרן. פרוידגר, שטרן, קסטנר.

- שטרן: **(בכעס)** אני לא מאמין יותר בשום הצעה גרמנית, קסטנר. החלטנו על פירוק הידונראט, ובעוד פחות משעה, אני עומד להודיע על כך.
 קסטנר: כבר שלחנו מברק לנציגי הסוכנות באיסטנבול, אדוני. הם קיבלו את ההצעה הזאת מיד. הד"ר חיים וייצמן בעצמו יצא לאיסטנבול כדי להיפגש עם בראנד. קיבלנו מברק לפני עשרים דקות. **(מוציא מברק מכיסו)** "שיואל יצא. חיים מחכה לו".
 שטרן: הרשה לי לפקפק בהתלהבות שלך, קסטנר. אני לא מאמין שווייצמן מסוגל לבצע עסקה כזאת, ויש לי ספקות גדולים הרבה יותר לגבי כישוריו של בראנד.
 קסטנר: דווקא בגלל הספקות האלה צריך לעזור לו. אין לנו ברירה. אייכמן בחר בו. אם תיתן לו אישור שהוא פועל גם מטעמך, יהיה יותר תוקף לשליחות שלו. מה אדוני מפסיד?
 פרוידגר: קסטנר, אנחנו לא רוצים עוד עסקה אתם. הלא החלטנו להתפזר. תוך יום יומיים כבר לא נהיה בבודפשט.
 שטרן: אני לא אתן אישור לעסקה, שאני אינני מאמין בה. אנחנו לא נעשה יותר עסקאות עם השטן.
 קסטנר: אתם לא עושים יותר עסקאות עם השטן? אתם? הרי אני הוא שדופק יום יום על הדלתות שלו. בגרון שלי הוא אווז בציפורניים שלו. אני הוא זה שצריך להשפיל את עצמי בפניו. אני נדבק בזוהמה שלו, כשאני בא ומציע לכם הצעות בשמו. אני לא אתם. אבל כשהוא מציע לשחרר יהודים, אני מוכן לעשות אתו גם עסקאות. אני מוכן לעשות אתו עסקה אפילו בשביל יהודי אחד. וכשהוא בא ומציע לי להציל מיליון יהודים, מי אני שאגיד "לא עושים עסקאות עם השטן"? אתם שמנהיגים את היהודים האלה, מי נותן לכם זכות לומר דבר כזה? מי נותן לכם זכות לדחות הצעה כזאת? "לא עושים עסקאות עם השטן". **(פונה לצאת)**
 פרוידגר: אם יורשה לי, אדוני. אני לא חושב שייקרה איזשהו אסון אם נמתין שבועיים. **(פונה אחרי קסטנר)** קסטנר! קסטנר! **(חשכה)**

48. דירת הלן קסטנר. נשמעות דפיקות בדלת. הלן המבוהלת מהססת לפתוח.

הלן: מי שם?
קסטנר: מה קרה לדלת? לעזאזל, נשבר לי המפתח.
הלן: מי זה?
קסטנר: זה אני, אימא.
הלן: (פותחת) רז'ה, סוף סוף. למה איחרת כל כך?
קסטנר: מה קרה לדלת?
הלן: הייתי מוכרחה להחליף את המנעול. לא יכולתי להרגיע אותה. אני מחזיקה אצלי את המפתח, כדי שהיא לא תצא מן הבית. אני לא יכולה לשמור עליה יותר, רז'ה.
קסטנר: מה פתאום צריך לשמור עליה?
הלן: אתה מוכרח לקחת אותה הביתה. היא כל הזמן מדברת עליך. מאז החקירה שלה במשטרה, היא מדברת תוך כדי שינה.
קסטנר: מה היא אומרת?
הלן: כל מיני דברים, שאני לא יכולה לחזור עליהם. היא חסרת מנוחה. מעשנת כל היום. זה לא בריא בשבילה. היא באמת סובלת. אתה צריך לדאוג לה, היא אשתך.
קסטנר: אימא, את לא יכולה לעזור לי קצת? יש לי מיליון אנשים לדאוג להם.
הלן: אתה הרי מכיר אותה. אף פעם לא הסתדרתי אתה.
קסטנר: רק עוד כמה ימים, אימא. שבועיים או שלושה. לא יותר. ישנה התפתחות חדשה.
מורכבת מאוד. מסובכת. לא יהיה לי זמן. אלפי אנשים. מאות אלפים. צריך לדאוג להם לרכבות, לאניות. להסיע אותם לחוץ לארץ. לקלוט אותם. לדאוג להם ללינה, לאוכל. אני לא יודע אם אהיה בכלל בבית.
הלן: היא כבר כמעט חודש אצלי. אני לא יכולה יותר.
קסטנר: היא תירגע תוך כמה ימים, אימא. אני מבקש ממך.

נכנסת בודיו.

קסטנר: בודיו...
בודיו: מה הוא עושה כאן, הלן?
הלן: הוא בא לבקר אותך. נכון, רז'ה?
קסטנר: באתי לדבר אתך. אני יודע מה עבר עלייך. אני באמת מצטער.
בודיו: אני לא רוצה לדבר אתך. לך לדבר עם האנשים שאתה מסתובב אתם כל הימים. ובלילות. לך לדבר עם אלה, שאתה מבלה אתם במועדוני לילה. עם אלה שאתה משחק אתם בקלפים. כבר שמעתי על הכספים שאתה לוקח מן הקופה שלכם, ומפסיד אותם אחר כך בקלפים. אפילו המשטרה כבר יודעת... (להלן) אני לא הייתי יכולה לאכול לחמניות בבית, הייתי צריכה להתחנן אל החנווני במכולת כדי שייתן לי סיגריות בהקפה, והוא הפסיד עשרים אלף דולר בלילה אחד...
קסטנר: בודיו, מנין לך השטויות האלה? את לא סומכת עליי? את מאמינה לכל מילה שההונגרים המנוולים סיפרו לך? לאנדרה?
הלן: מישהו רוצה תה? יש גם עוגה...
בודיו: קיבלת כסף להצלת יהודים, ובזבזת אותו על זונות. אתה חושב שאני לא יודעת? לכולם אתה מספר, שאין לך ברירה. שאתה משתמש בזונות, כדי לבנות את הקשרים שאתה צריך. אני מכירה אותך. אתה עושה את זה, כי אין לך שום מעצורים. כי אתה לא יודע שום גבול להרפתקנות שלך. (להלן) כל השנים הייתי

- טיפשה, ולא האמנתי לסיפורים האלה. חשבתי שהוא פועל רק בשליחות האומה. ישבתי לי ימים ולילות בבית, וחיכיתי לו.
- הלן: מה קורה לך, בודיו? (לקסטנר) עשה משהו. היא כבר לא יודעת מה היא אומרת.
- בודיו: הוא חושב שהוא גיבור לאומי. שייבנו לו אנדרטה...
- קסטנר: אני מבזבז כסף על זונות? על מה את מדברת? אם תירגעי קצת, אני אוכל להסביר לך בדיוק...
- בודיו: על מה אני מדברת? אני מדברת על העסקים המלוכלכים שלך. ועם מי? עם הגרמנים הכי גרועים. עם הרוצחים הכי מטורפים. כל הימים אתה מסתובב להם בין הרגליים, כדי שיזרקו לך עצמות. ככה מצילים? אחר כך אתה עוד מבלה אתם בלילות... משתכר אתם...
- הלן: די...
- בודיו: (להלן) הוא ישמע אותי עד הסוף, הלן. אוספים זונות מן השוק, ועושים אתן מסיבות עד הבוקר. ואל תגיד לי שאתה לא נהנה מזה. רודולף קסטנר. אתה כבר מזמן שכחת לשם מה נשאת בבודפשט. (פאוזת) ואחר כך אני באה הביתה, ומוצאת אותך עם האישה ההיא. (חשכה)

49. רחוב. קסטנר, בראנד והנזי. בראנד מוכן לנסיעה.

- הנזי: (נוגעת במעילו של בראנד) בצד שמאל תפרתי את הדרכון ההונגרי. בצד ימין את הדרכון השווייצרי. התפרים חלשים. תוכל לתלוש אותם בקלות.
- בראנד: בסדר.
- הנזי: רשימת הטלפונים והכתובות תפורה בשרוול השמאלי. אתה רוצה שנעבור שוב על הצופן?
- בראנד: לא. לא צריך. (לקסטנר) מה יהיה אם אני לא אצליח להשיג הסכם תוך שבועיים? הבוקר כבר התחילו עם הטרנספורטים. כל יום יוצאים שנים עשר אלף איש...
- קסטנר: תשלח משהו. לא חשוב מה. הסכם ביניים. הצעות חדשות. העיקר שיהיה לנו על מה לדבר אתם. תשלח מברקים. אפילו אל אייכמן.
- הנזי: אל תדאג. וייצמן מחכה לך באיסטנבול. תראה לו את המכתב של שטרן.
- בראנד: איפה המכתב?
- הנזי: נתתי לך אותו ביד.
- בראנד: כן. הוא בדרכון... ההונגרי. אילו היה לי עוד שבוע. עוד עשרה ימים. הייתי הרבה יותר רגוע.

נכנס סוכן גרמני.

- סוכן: המכונית הגיעה. היא מחכה לנו בפינה. אתה מוכן?
- בראנד: כן.
- סוכן: נזוז. (לקסטנר ולהנזי) אל תבואו אחרינו. בלי התרגשות מיותרת בבקשה.
- בראנד: (לקסטנר) החוצפה שלהם עוברת כל גבול. הם הכריחו אותי לשלם גם בשביל הטיסה שלו...
- קסטנר: בהצלחה, יואל. אל תשכח לקנות לי סיגריות "דרלינג".
- בראנד: להתראות, הנזי.
- הנזי: להתראות.

בראנד: (לקסטנר) להתראות. תדאג להנזי ולילדים. (לוחץ את ידיו בחום. פונה שוב להנזי) שמרי על עצמך. (יוצא)

50. חדר חקירות במשטרה ההונגרית. קומי יושב. קשור לכיסא. חצי גופו עירום. לידו עומדים אנדרה ושוטר הונגרי המחזיק אלה בידו.

אנדרה: להיכן הוא יצא?
קומי: לרומניה.
אנדרה: מה יש לו לחפש ברומניה?
קומי: הוא יצא לקנות נעליים...
אנדרה: זה שקר. הוא יצא בשליחותו של אייכמן. הרי הברון שטרן הודיע בכנס שיצא שליח. הוא התכוון אל בראנד.
קומי: הוא יצא לקנות נעליים...

אנדרה רומז לשוטר. השוטר חובט בקומי. חשכה. אור על בקי חוקר את קסטנר.

בקי: אל תחזור שוב על עניין הנעליים, קסטנר. אני רוצה לדעת את האמת. עם מי הוא נפגש ברומניה?
קסטנר: עם סוחר נעליים מבוקרשט.
בקי: סוחר נעליים, או סוכן אמריקאי?
קסטנר: סוחר נעליים.
בקי: אז בשביל מה יצא אתו גם סוכן של ה-ס.ס.?
קסטנר: אולי גם ה-ס.ס. רוצה לקנות נעליים.
בקי: מה פתאום אתם קונים נעליים ביחד עם ה-ס.ס.?
קסטנר: אנחנו לא קונים אתם נעליים ביחד.
בקי: אז מה אתם כן עושים ביחד?

חשכה. אור על אנדרה חוקר את הנזי, לידם עומד שוטר החובט בהנזי על פי פקודה.

אנדרה: מדוע הוא צריך לקנות נעליים ברומניה?
הנזי: הייתה לו הזדמנות לקנות כמות גדולה ובזול...
אנדרה: בשביל מי?
הנזי: בשביל מי שירצה לקנות.
אנדרה: מי קונה היום נעליים?
הנזי: מי שהולך יחף...

אנדרה מסמן לשוטר וזה חובט בה.

אנדרה: איזה שם היה רשום בדרכון שלו?
הנזי: השם שלו...
אנדרה: עד עכשיו לא יצא מכאן שום אדם בשם בראנד.
הנזי: הוא יצא...

אנדרה נועץ סיגריה בוערת בצווארה.

אנדרה: על איזה שם היה הדרכון שלו?
הנזי: **(בכאב)** על שמו...

חשכה. אור על בקי החוקר את קומויי.

בקי: בראנד הוא קומוניסט. הוא כבר ישב בכלא בתור קומוניסט. עכשיו הוא יצא להיפגש עם קומוניסטים ברומניה. היהודים מתכננים שוב הפיכה קומוניסטית.
קומויי: בראנד הוא ציוני סוציאליסט. אין לנו שום קשר עם הקומוניסטים.
בקי: קומוניסטים וסוציאליסטים זה אותו הדבר, קומויי. שום בית משפט לא יבחין בשום הבדל. אתה יודע, שרוב הפרטיזנים הם קומוניסטים?
קומויי: כן.
בקי: או שאתה מסגיר את בראנד, או שאני מאשים אותך בסיוע לפרטיזנים.
קומויי: בשביל מה אתה צריך בכלל להאשים אותי? אתה הרי עושה ממילא את מה שאתה עושה בלי בית משפט.

בקי מסמן לשוטר. השוטר חובט בקומויי. חשכה. אור על אנדרה החוקר את קסטנר.

אנדרה: קסטנר, אף אחד לא יודע שאתה בדינו. אנחנו יכולים לקשור אבן קטנה לרגליים שלך, ואתה תשקע בדנובה. מה יקרה לשליחות של בראנד אם תיעלם? תחשוב על כך.
קסטנר: מה אתה רוצה?
אנדרה: איפה בראנד, ועם מי הוא נפגש?
קסטנר: הוא יצא לרומניה.
אנדרה: אתה יודע, שאני יודע שהוא לא ברומניה והוא לא קונה נעליים. חבל על הזמן, קסטנר. בוא נעשה עסקה.
קסטנר: איזה עסקה?
אנדרה: אתה תמסור לי פרטים על שליחות בראנד...
קסטנר: ואתה?
אנדרה: אני אתן רישיונות לכמה יהודים מבודפשט לצאת מן הארץ.
קסטנר: לכמה?
אנדרה: אלף. נגייס אותם לפלוגות עבודה. נשלח אותם לבנות ביצורים בחזית המזרחית והם יעברו לרומניה. הגרמנים אפילו לא ירגישו בכך.
קסטנר: עסקה די מפתה. חבל שבראנד כבר יצא לקנות נעליים.

חשכה. אור על בקי החוקר את הנזי.

בקי: חבל על העור העדין שלך. **(שוטר חובט בה)** את תצלעי הרבה שנים אם לא תדברי. **(השוטר חובט בה)** לא הייתי מאמין שיהודייה כמוך תחזיק מעמד. **(שוטר חובט בה)** אף אחד לא ידע שדיברת. כשבצלך יגיע לגבול שוטר יזהה אותו במקרה וזהו זה. אני מוכן להבטיח לך בכתב שהוא ישוחרר אחרי חקירה. **(הנזי שותקת)** את לא משאירה לנו ברירה. הילדים שלך יהיו כאן בתוך כמה דקות. **(הנזי שותקת)** יש לך רבע שעה לנוח עד שהם יגיעו. כדאי שתיראי יותר טוב לקראתם.

חשכה. אור על אנדרה החוקר את קומויי. מצבו של קומויי בכי רע.

אנדרה: **(קצר רוח)** אני אביא לכאן מאה ילדים יהודיים, ובכל דקה נהרוג ילד לנגד עיניך, עד שתדבר... **(שוטר חובט בקומויי)** הגורל של הילדים האלה יהיה על המצפון שלך.

קומויי: ומה יהיה על המצפון שלך?

אנדרה: סתום ת'פה... **(שוטר חובט בקומויי)**

קומויי: בראנד קונה נעליים ברומניה... **(שוטר חובט בו)** כלבים נאצים מטונפים... **(שוטר חובט בו)**

אנדרה: **(לשוטר)** תראה מה עשית? גמרת אותו, אידיוט. **(קומויי מתמוטט)** הוא מת. זרוק אותו לדנובה...

חשכה. אור על בקי החוקר את קסטנר.

בקי: אני נותן לך הזדמנות להציל אלף איש. הרי הגרמנים ישלחו אותם לאושוויץ. **(קסטנר שותק)** אני לא מבין אותך, קסטנר. אם ייודע פעם שיכולת להציל אלף איש ולא הצלת, תשלם על כך ביוקר. במקום להציל יהודים אתה קונה נעליים עם הגרמנים? יום אחד עוד יקום איזה פטריוט יהודי ויתקע לך כדור בראש...

נפתחת הדלת, בפתח עומד קרומיי. חייל גרמני לידו.

קרומיי: שחרר אותו. אמרתי לך לא לגעת באיש הזה, נכון? **(חשכה)**

51. דירתו של קרומיי, קסטנר וקרומיי עומדים ליד שולחן עליו מונחת ארוחת ערב.

קרומיי: ריזלינג מעמק הריין, הר קסטנר. אני מקווה שאתה יודע להעריך טעם של יין טוב. לחיי הפיהרר והרייך. אתה לא חייב. אצלי זה כבר עניין של הרגל. **(שותים)**

קסטנר: בציר 41, אדוני. נכון?

קרומיי: כן. הקיץ של 41 היה קיץ חם יחסית. לכן המתיקות. **(יושבים. משרת מגיש מאכלים שונים)** אגב, הרשה לי להודות לך ולחברייך מן הוועדה על כך שלא גיליתם להונגרים פרטים על שליחות בראנד. אם אפשר, הייתי מבקש ממך להעביר את תנחומיי למשפחתו של מר קומויי.

קסטנר: אני אעשה כך עוד הערב, אדוני.

קרומיי: אני מצטער על מה שעשו לכם החיות האלה. אגב, שמרתי את הדואר שהגיע אליכם כשהייתם במעצר. קיבלתם שמונים אלף דולר שנשלחו אליכם מציריך. אני מקווה שתמצאו שימוש נאות לכסף הזה. הגיע גם מברק מבראנד. הוא כבר נפגש עם השגריר האמריקאי באנקרה.

קסטנר: **(מעין במברק)** זאת התפתחות חיובית מאוד, אדוני.

קרומיי: בהחלט, הר קסטנר. אני מאוד שמח על כך. ההתפתחות הזאת ודאי תהדק גם את הקשרים שנוצרו בינינו. **(מרים כוסית)** לחייך!

קסטנר: להצלחת העסקה.

- קרומיי: הרייכספיהרר הימלר ביקש להודות לכם על המסירות שגיליתם, ומלבד אלף הרישיונות שכבר קיבלתם, הוא הסכים לאשר עבורכם מאתיים רישיונות נוספים. אתה יליד קלוז', הר קסטנר. נכון?
- קסטנר: כן, אדוני.
- קרומיי: הרישיונות הללו הם עבור בני משפחתך וידידיך מקלוז'. ברגע שתעביר אלי את הרשימה, הם יקבלו את הרישיונות.
- קסטנר: אני מאוד מודה לך, אדוני. גם בשמם של בני משפחתי וידידיי.
- קרומיי: אל תודה לי עכשיו, קסטנר. אני מקווה, שביום מן הימים תוכל גם אתה לנהוג כלפיי בנדיבות כזאת. אני מאמין בהגינות שלך.
- קסטנר: בהחלט, אדוני. אני מודע לקשיים שאדוני עלול לעמוד בפניהם אחרי המלחמה, ואני אעשה כמיטב יכולתי לסייע לו. אבל בכל זאת, יהיה לי הרבה יותר קל לפעול בעניין הזה, אם אדוני יפעל גם בעניין הטרנספורטים. הם מתבצעים בצורה אכזרית ביותר, אדוני. בלתי אנושית ממש. בלי מזון. בלי מים...
- קרומיי: אני מצטער, קסטנר. אני אינני איש ה-ס.ס. היחידי הפועל בבודפשט, וישנם עוד דברים רבים שלא נראים לי. הדרך היחידה לעצור את הטרנספורטים היא העסקה הגדולה. זוהי עסקה גורלית גם לכם וגם לנו.
- קסטנר: למה בדיוק אתה מתכוון, אדוני?
- קרומיי: אתה ממילא כבר יודע הרבה. אני מוכן להסתכן ולגלות לך. הרייכספיהרר הימלר עומד להדיח את הפיהרר, ולפתוח במשא ומתן עם האמריקאים על סיום המלחמה. העסקה הגדולה תהיה אפיק הקשר למגעים איתם. עכשיו אתה מבין למה העסקה הזאת גורלית כל כך לגבינו?
- קסטנר: כן. אני מבין, אדוני... (פאוזזה) אבל אם העסקה הזאת גורלית כל כך גם לגביכם, אדוני, הרי מותר לנו לצפות ממך לסיוע יותר נמרץ, אדוני.
- קרומיי: אני מוכן להבטיח לך סיוע ככל האפשר, קסטנר.
- קסטנר: אני לא מוכן להסתפק עוד בהבטחות, אדוני. אנחנו נעבור יחד בכל מקום שבו יש לך השפעה. בהונגריה ובגרמניה. ואם אראה קבוצת יהודים, או אפילו יהודי אחד, שיכלת להציל, ולא הצלת, לא תהיה לי עוד כל מחויבות, לא לגורלך האישי, אדוני, ולא לגורל הרייך.
- קרומיי: בהחלט, קסטנר. אני זקוק לך באותה מידה שאתה זקוק לי. (חשכה)

52. משרדו הפרטי של אייכמן. נכנס ויסליצני.

- ויסליצני: הייל היטלר! (אייכמן משיב) הגיע מברק מברלין. צמצומים בכוח אדם ביחידות לא חיוניות. הם רוצים קצינים בחזית.
- אייכמן: אל תדאג, דיטר. לא ייקחו לחזית קצינים בגילך.
- ויסליצני: כשהאמריקאים כבר בתוך פריז, אף אחד לא יתחשב בגיל שלי, אדוני.
- אייכמן: יש עוד ארבע מאות אלף יהודים בהונגריה, שהפיהרר משתוקק להיפטר מהם. הוא לא יוותר עליך, גם אם האמריקאים ייכנסו לתוך גרמניה.
- זקיף: (נכנס) הייל היטלר! (אייכמן משיב) היהודים הגיעו.
- אייכמן: שיחכו.

אייכמן נכנס אל משרדי ה-ס.ס., שם ממתינים לו קסטנר והנזי.

- אייכמן: כל רישיונות ההגירה מבוטלים, קסטנר. את הרשימות שהכנתם, אתם יכולים לקרוע ולהשליך לאשפה. כך בדיוק אני עושה במברקים שאני מקבל מבראנד. השבועיים שנתתי לו, הסתיימו כבר לפני עשרה ימים.
- קסטנר: אבל הר אוברשטורמבנפיהרר, רישיונות ההגירה האלה אינם קשורים כלל בשליחות בראנד. הם הובטחו לנו עוד הרבה לפני שהוא יצא.
- אייכמן: הרישיונות האלה הם מקדמה על חשבון העסקה הגדולה. אם אתם לא מסוגלים לבצע אותה, לא תקבלו שום מקדמה...
- קסטנר: הר אוברשטורמבנפיהרר, האמריקאים אינם מוכנים להיכנס למשא ומתן, כיוון שאתם הגברתם את קצב המשלוחים לאושוויץ.
- אייכמן: אני הודעתי מראש שיהיו משלוחים לאושוויץ, והתחייבתי להשאיר אותם במקרה. אני עמדתי בהתחייבות שלי. אתם בתכנות היהודית הנבזית שלכם מנסים להתחכם. הרישיונות האלה מבוטלים.
- קסטנר: אבל אדוני, הרי עשינו הסכם. יש פרוטוקול חתום. ערכנו רשימות על פי ההנחיות שלך. שילמנו. עכשיו אתה בא ומודיע לי שההסכם מבוטל? אי אפשר להמשיך ככה, אדוני...
- אייכמן: העצבים שלך מתוחים מדי, קסטנר. אתה רוצה אולי לצאת לחופשה בטרזיינשטאדט? או אולי אתה מעדיף את אושוויץ?
- קסטנר: אני לא איכנע לאיומים, אדוני. הרי מה שמצפה לי באושוויץ, מצפה לי גם עכשיו מאחורי הדלת הזאת.
- אייכמן: אל תעמיד אותי במבחן, קסטנר.
- קסטנר: שנינו יודעים אדוני, שאף אחד לא יסכים לנהל אתו משא ומתן במקומי.
- הנזי: אם לא נקבל היום את רישיונות ההגירה, אדוני, אני אודיע לבעלי להפסיק מיד את המשא ומתן באיסטנבול, אבל אם בכל זאת נקבל...
- אייכמן: אני רואה שהגברת בראנד היא בעצם אדון בראנד. אם בעלך יפסיק את המשא ומתן, גבירתי, תתחיל הטחנה באושוויץ לטחון עשרים אלף יהודים בכל יום...
- הנזי: אבל אם בכל זאת נקבל את הרישיונות שהבטחתם לנו, יוכל בעלי להציג בפני השגריר האמריקאי באנקרה הוכחה, שאפשר להאמין לך. רק כך נוכל לקדם את העסקה הגדולה. אדוני...
- אייכמן: אתם תקבלו את הרישיונות. הרכבת תצא. בתנאי אחד. הגידי לי, אחת ולתמיד, מתי יחזור בעלך עם ההסכם ביד?
- הנזי: בתוך שבוע.
- אייכמן: אמרת שבוע. יהיה שבוע. אם הוא לא יגיע בתוך שבוע עם הסכם ביד, יתחילו הארובות באושוויץ לפלוט אתכם, את כולכם, לשחקים. ואני ידוע כאדם שמקיים את ההבטחות שלו. **(יוצא. חשכה)**

53. משרדו של קסטנר. קסטנר והנזי.

- קסטנר: **(מותש)** יום אחד, אחרי שהכול ייגמר, אני אפגוש את האיש הזה באיזשהו מקום, ואני...
- הנזי: רז'ה, אם לא תשלוט בעצמך, יהיה הרבה יותר גרוע. אסור לך להראות לו אפילו צל של חולשה. **(נכנסת מזכירה)**
- מזכירה: ד"ר קסטנר, הברון שטרן מבקש לראות אותך.

שטרן נכנס, מזכירה יוצאת.

- שטרן: קסטנר, נודע לי שמלבד אלף ומאתיים רישיונות היציאה של קהילת בודפשט, אתה שומר עוד שלוש מאות רישיונות לבני משפחתך ולידידים מעיר הולדתך קלוז'...
- קסטנר: זה לא סוד. לא הסתרתי את זה מאף אחד. קרומיי החליט על כך.
- שטרן: האם אתה רוצה לומר לי, שקרומיי כפה עליך לשמור שלוש מאות רישיונות לבני המשפחה שלך?
- קסטנר: אני לא פניתי אליו בעניין הזה. הוא יודע שאני מקלוז', ולכן הוא הציע להעלות משם קבוצה שלמה של אנשים. לא רק את המשפחה שלי.
- שטרן: מר קסטנר, אני מכיר אותך. אני יכול אולי לקבל את ההסבר הזה. אבל בכל בודפשט מדברים מאחורי גבך, ואומרים שאתה מפקיר את הקהילה, ודואג רק למשפחה שלך.
- קסטנר: שידברו.
- הנזי: הרי גם בני המשפחה שלך עולים ברכבת, אדוני. ורוב בני המשפחות של חברי היודנראט, וקבוצה שלמה של בנקאים ותעשיינים. וחמישים איש בקבוצה של הרבי מסאטמר. מה ההבדל בינם לבין המשפחות שלנו והידידים שלנו?
- שטרן: אני מאוד מצטער, אבל מספר האנשים, היוצאים בגלל הקשרים שלהם אתי, לא עולה על שישה או שמונה. הבנקאים והתעשיינים שברשימה מימנו את הרכבת בכסף שלהם. אתם מוציאים שלוש מאות איש מקלוז', שלא משלמים שום דבר.
- קסטנר: אתה טועה אדוני, כולם חתמו על התחייבות לשלם לנו סכומים גדולים, ברגע שייצאו מכאן. לכולם יש רכוש בחוץ לארץ.
- שטרן: אני אדם בעל ניסיון, קסטנר. הרשה לי לתת לך עצה. אתה שולל מעצמך את הזכות להנהיג את הקהילה, ברגע שאתה משתמש בזכות הזאת לטובתך הפרטית.
- קסטנר: אני לא זקוק לזכות הזאת. המצפון שלי נקי. ואם יש בחדר הזה מישהו שחושב שהוא יכול לנהל את העניינים יותר טוב ממני, אדרכא, שינהל. אני הייתי שמח מאוד להצטרף אל המשפחה שלי ברכבת...

נכנס פרוידיגר. פניו אפורים מבהלה וייאוש.

- קסטנר: מה קרה?
- פרוידיגר: הגיעו שני פליטים שברחו מאושוויץ. בתוך עשרים יום חנקו יותר משלוש מאות אלף מן היהודים שלנו בגזים. אייכמן לא קיים את ההבטחה שלו. הוא לא החזיק איש במקרה. ביום שבו בראנד יצא, הוא הפעיל את הטחנה. בלי סלקציה. הפשיטו אותם מן הבגדים שלהם. הוליכו את כולם ישר למקלחות. עד שאזל הציאניד.
- קסטנר: התנורים בערו יומם ולילה, נסדקו מרוב חום. גיהנום. גיהנום. שלוש מאות אלף איש. נשים. גברים. ילדים.
- קסטנר: איך זה יכול להיות? איך אפשר היה להסתיר עובדות כאלה עד עכשיו?
- פרוידיגר: הפליטים הכינו דין וחשבון. מספרים, תאריכים, שמות הקהילות. (מושיט דו"ח לקסטנר ולשטרן)
- קסטנר: (מתבונן בדף) לפני יומיים דיברתי עם אייכמן. הוא נתן לנו עוד שבוע. יש לי פרוטוקול. קרומיי בעצמו חתום עליו. איפה הם נמצאים שני הפליטים האלה? אני רוצה לדבר איתם.
- פרוידיגר: הם מסתתרים.

- קסטנר: אני מוכרח לדבר אתם. העובדות שאני יודע שונות לגמרי. בראנד באנקרה. הוא כבר נפגש עם השגריר האמריקאי. אנחנו מחכים לטיוטת ההסכם. איפה הם מסתתרים הפליטים האלה?
- פרוידגר: הם חוששים להתגלות. הם לא מוכנים להיפגש עם אף אחד.
- קסטנר: בסדר. אם כך, אני אלך אל אייכמן. **(פונה לצאת)**
- הנזי: אל אייכמן? חכה רגע. מה אתה חושב שהוא יגיד לך?
- קסטנר: **(חוזר)** אל תסיקו מסקנות כל כך מהר. יכול להיות שזאת הדלפה של ההונגרים. נודע להם על השליחות של בראנד, והם רוצים להכשיל אותו. לכן, הם חיברו את הדו"ח הזה. אדוני הברון, אני מציע שאתה תבדוק אצל ההונגרים. אני אבדוק אצל הגרמנים. אני מקווה שאני לא טועה בהערכה שלי... **(יוצא)**
- פרוידגר: האיש הזה אבוד.
- שטרן: כולנו אבודים. שלוש מאות אלף איש... נשים, זקנים, ילדים... צועדים לעבר הבניינים האפורים... אל תוך המקלחות... אני רואה אותם נכנסים... הדלתות נסגרות... אחר כך הכבשנים... הנה משליכים את הגופות... אני שומע את הקולות... הצעקות של השומרים... הרעש של הלהבות... הגופות נשרפות... העשן... **(חשכה)**

54. משרדו של אייכמן. קרומיי ואייכמן.

- אייכמן: מה קרה לך, הרמן? נעשית אוהב יהודים? הרי אתה חיסלת שני מיליון יהודים בפולין, כמעט בלעדיי. קסטנר הצליח לסנוור אותך?
- קרומיי: אדוני, אתה חיסלת במו ידיך את ההזדמנות האחרונה שהייתה לנו לנהל משא ומתן עם האמריקאים. עכשיו כבר אף אחד לא יאמין לנו. בגלל הקנאות המטופשת הזאת, הם לא ישאירו ברייך אבן על אבן.
- אייכמן: הרמן, אל תנסה לרמות אותי. אתה לא מדבר בשמו של הרייך. אתה מדבר בשמך. אתה חושב שאם תעזור לקסטנר להציל כמה יהודים, לא יתלו אותך אחרי המלחמה. נכון?
- קרומיי: הנאמנות לרייך איננה נמדדת רק בחיסול יהודים, אדוני. **(יוצא)**

55. משרדי ה-ס.ס. קסטנר נכנס. הלמוט דופק בדלת משרדו של אייכמן.

- הלמוט: קסטנר רוצה לדבר איתך, אדוני.
- אייכמן: שיבוא מחר.
- הלמוט: הוא אומר שהעניין דחוף, אדוני. בנוגע לסוד הרייך.
- אייכמן: שימתין.

אייכמן נכנס למשרדי ה-ס.ס.

- אייכמן: מה כל כך דחוף, קסטנר?
- קסטנר: קיבלנו דין וחשבון מאושוויץ, אדוני. עד כה הומתו שם בגז יותר משלוש מאות אלף יהודים מהונגריה. אתה רימית אותי לאורך כל הדרך. אתה התחלת לשלוח יהודים אל תאי הגזים כבר ביום שבו יצא בראנד לאיסטנבול. אתה לא התכוונת לתת אפילו

- ליהודי אחד לצאת חי מבין האצבעות שלך. בראנד יחזור בעוד שלושה ימים עם הסכם. כמה יהודים תוכל לתת לו? כמה?
- אייכמן: בראנד לא יחזור, קסטנר. הוא יושב עכשיו בכלא בקהיר, והאנשים שלכם בסוכנות לא מסוגלים, או לא רוצים לעשות שום דבר כדי לשחרר אותו. כנראה, שגם האנגלים והאמריקאים לא מעוניינים בעודף יהודים אצלם בבית.
- קסטנר: בראנד יחזור. יש לי מברק על הסכם ביניים. ההסכם כבר נשלח בדואר.
- אייכמן: בראנד לא יחזור, קסטנר. הוא יושב במאסר בתור סוכן גרמני. מצחיק? מה?
- קסטנר: הוא לא יחזור?
- אייכמן: לא. אף אחד לא היה מוכן להקשיב לו.
- קסטנר: לכן שלחת אותו. אתה ידעת כל הזמן שבראנד איננו האיש המתאים לשליחות הזאת. אילו אני הייתי יוצא, כבר הייתה העסקה חתומה על ידי וייצמן.
- אייכמן: העסקה הזאת כבר מתה, קסטנר. וייצמן לא הטריח את עצמו לבוא לאיסטנבול, למרות המברקים היפים שלכם.
- קסטנר: אפילו אם העסקה הזאת כבר מתה, כפי שאתה אומר, אנחנו נמצא עסקה אחרת. המלחמה הזאת נגמרת. תוך כמה חודשים המצב יהיה שונה לגמרי. אנשים שעשו כל מיני מעשים, יעמדו למשפט. אם תיתן לי עכשיו יהודים, אני אהיה מוכן...
- אייכמן: אתה רוצה יהודים בהקפה, קסטנר? מה? על החשבון? תשלם לי בעוד חצי שנה? בעוד שנה? מה? אני לא האדם הנכון לעשות אתו עסקאות כאלה...
- קסטנר: בוא נשחק בקלפים גלויים, הר אייכמן. הרי אתה תעשה הכול כדי לשלוח לאושוויץ את כל מי שאתה יכול. אבל אני יודע גם שאתה מוכרח לעשות אתי עסקה. יש לי מקורות אינפורמציה. קיבלת פקודה מן הרייכספיהרר הימלר. אין לך ברירה, אדוני. אתה חייב לבצע אותה.
- אייכמן: אני אבצע אותה, כשנוח לי.
- קסטנר: אושוויץ מלאה עד אפס מקום. אין לכם יותר גז. אתה חייב לבצע עסקה עכשיו.
- אייכמן: נזרוק לכבשנים יהודים חיים.
- קסטנר: יש לכם אולי מספיק אנשים כדי לזרוק לאש יהודים מתים. כבר אין לכם מספיק אנשים כדי לזרוק לאש יהודים חיים. העסקה היא הדרך הקלה ביותר להיפטר מן היהודים.
- אייכמן: איזו עסקה אתה מציע?
- קסטנר: יש עוד ארבע מאות אלף יהודים בהונגריה. תן להם לצאת מכאן. במקום המשאיות תקבל טרקטורים, דחפורים, ציוד כבד. כל הכבישים שלכם הרוסים. אתם תצטרכו את הציוד הזה.
- אייכמן: על סמך מה אני יכול להאמין, שאתם מסוגלים להשיג ציוד כזה? הרי כבר הבטחתם לי פעם משאיות.
- קסטנר: הפעם אני אצא לטפל בכול. אתה הרי יודע למה אני מסוגל.
- אייכמן: כן. אני יודע. אבל הזמן הולך ואוזל. גם היהודים הולכים ואוזלים. אני כבר לא יודע, אם יישאר בשבילך משהו עד שתחזור. גם לא אלף וחמש מאות היהודים, שאתה רוצה לשלוח ברכבת.
- קסטנר: האנשים האלה הם אינם חלק מן העסקה הזאת. הצלב האדום כבר קיבל את השמות שלהם. אם אחד מהם ייפגע, יפקיר הצלב האדום את השבויים שלכם שבידי הרוסים.
- אייכמן: הרכבת תצא. אני לא אגע בה.
- קסטנר: אני אצא לציריך לטפל בעניין הציוד הכבד. אני צריך הוכחות בשביל האמריקאים, שהעסקה הזאת תתבצע.

- אייכמן: איזה הוכחות?
קסטנר: מאה אלף יהודים יצאו מתחום הרייך.
אייכמן: מאה אלף?
קסטנר: הם יצאו תוך חודש. אני אישית אפקח על היציאה שלהם. עד שלא אראה אותם במו עיני בארץ ניטרלית, לא תהיה שום עסקה.
אייכמן: אני ארצה מאתיים דולר לגולגולת לכיסוי הוצאות הנסיעה.
קסטנר: מאה דולר. ותקבל אותם רק לאחר שהם יגיעו למקום שבו לא תוכל להשיג אותם.
אייכמן: מאה וחמישים.
קסטנר: מאה וחמישים לכל יהודי בריא. חמישים דולר לזקנים ולחולים.
אייכמן: שבעים וחמישה לחולים, שיכולים להבריא. (חשכה)

אפילוג

- קסטנר: (לקהל) "במהלך המשא ומתן שניהלתי עם אייכמן, שיתפתי אתו פעולה ברצח יהודי הונגריה". כך טענה הסנגוריה של מוציאי הדיבה נגדי. וכל מי שחיפש הסברים לשואה שפקדה את העם היהודי, נתלה בהאשמה הזאת. ודאי, בגלל שיתוף הפעולה של קסטנר, הייתה ההשמדה הזאת אפשרית. קסטנר הוא ההסבר לשואה. ולעומת קסטנר, קמו אנשים שהיה להם מונופול על הגבורה. אין לי צל של ספק שקמו גיבורים גדולים לעם היהודי בזמן המלחמה. שמותיהם של הגיבורים האלה חקוקים במצבת הכבוד הלאומי שלנו באותיות גדולות. כמה יהודים הצילו גיבורים האלה? מה הייתה תכלית הגבורה שלהם? והאיש שהצליח להציל מידי הנאצים רכבת ובה אלף שש מאות שמונים וארבעה יהודים חיים, הוא משתף פעולה.

אור על תחנת הרכבת בבודפשט, הלן ובודיו נכנסות לתחנה.

- הלן: אני כבר שמעתי כל כך הרבה סיפורים על הרכבות האלה, רז'ה, למה אי אפשר לנסוע לווינה במכונית. אפשר לעלות לרכבת לציריך גם בווינה.
קסטנר: את לא היחידה, אימא. אי אפשר לקחת את כולם במכוניות.
הלן: אולי בכל זאת תעלה אתנו, רז'ה? מי יודע לאן נגיע בלעדיך.
קסטנר: אל תדאגי אימא. אתם תגיעו לציריך. הדרכון שלך בתיק. שמתי את התרופות שלך בארנק.
הלן: גם את טיפות העיניים?
קסטנר: בוודאי. (נשמעת צפירה)
בודיו: אני כבר לא יודעת אם להאמין או לא. הנה הרכבת הזאת יוצאת כמו שאמרת.
קסטנר: אני אלווה את הרכבות הבאות. אני מקווה להגיע לציריך כמה ימים אחריכן.
בודיו: אתה לא תשכח להביא את המזוודה עם המעילים שלי. נכון, רז'ה?
קסטנר: רשמתי לי. איך אני יכול לשכוח דבר כזה?
בודיו: להתראות (מתחבקים) תשמור על עצמך, רז'ה...
קסטנר: להתראות, אימא.

הוא מחבק אותה ואת בודיו. הן יוצאות. חשכה על תחנת הרכבת. קסטנר פונה שוב לקהל.

- קסטנר: "תמורת הרכבת הזאת הסתרתי את האמת על אושוויץ מן היהודים הכלואים בגיטאות, וכך הם עלו לרכבות כצאן לטבח". כך טענה הסנגוריה. כבוד השופט,

הגיטו היחידי בכל אירופה, שתושביו נותרו בחיים, היה גיטו בודפשט, וזאת למרות שלא היו בו כל פעולות הנקראות בפיכם גבורה. הגיטו ניצל הודות לקשרים שיצרתי עם הרמן קרומי ועם קורט בכר מן ה-ס.ס. בעזרתם הוצאתי ארבע רכבות נוספות לווינה, והצלחתי לעצור את ההשמדה במחנות הריכוז ברגן-בלזן וטרזיינשטאדט. בגלל הקשרים האלה, כינתה אותי הסנגוריה "הסוכן הגדול ביותר של הנאצים". כך גם חשבו רבים מאלה, שלא הצלחתי לסייע להם ולבני משפחותיהם.

אור על תחנת הרכבת בבודפשט. נכנס פרוידיגר.

- פרוידיגר: קסטנר, ניסיתי להשיג רישיונות עלייה לרכבת בשביל משפחתי. יש לי קצת קשרים. לא הצלחתי. לך יש קשרים הרבה יותר טובים. הייתי מבקש שתפנה אליהם ותשתדל בשבילי.
- קסטנר: עכשיו?
- פרוידיגר: אשתי והילדים ממתינים מחוץ לתחנה.
- קסטנר: אני לא יודע מה לומר. אתה הרי יודע בעצמך. יש רשימה. אי אפשר להכניס בה שינויים.
- פרוידיגר: בסך הכול חמישה רישיונות. טיפה בים. אני אשלם כל סכום. אני מתחנן אליך...
- קסטנר: הרכבת צריכה לצאת בכל רגע. אני לא יכול לעכב אותה בגלל חמישה רישיונות. מי יודע מה יכול לקרות כאן בינתיים.
- פרוידיגר: רק אשתי והילדים, קסטנר. (קסטנר איננו עונה) קסטנר...

פרוידיגר יוצא. קסטנר פונה לקהל.

- קסטנר: בסופו של דבר, הצליחו כל מנהיגי הקהילה להימלט. אני נשארת. עד הסוף. כשעליתי ארצה אחרי המלחמה, התקבלתי כאן בקרירות רבה, בלשון המעטה. גבורתם של אלה שנלחמו בגיטאות איננה זקוקה לשבחים מפני. לו גם אני הייתי נספה בגיטו בודפשט, הייתי גם אני נמנה עמיהם. אבל "קסטנר בוגד". בית המשפט המחוזי בירושלים קבע כי "מכרתי את נפשי לשטן". חיי נהפכו לגיהנום. בשלושה למרץ לפני חצות, חזרתי הביתה ממערכת העיתון אויקלט. ליד פתח הבית התקרב אליי אדם צעיר ושאל: אתה ד"ר קסטנר? עניתי כן. הוא הוציא אקדח. כיוון אותו לרקתי ולחץ על ההדק. האקדח לא פעל. התחלתי לרוץ. הגעתי אל חדר המדרגות. נשמעה ירייה. היא פגעה במעקה הברזל. המשכתי לרוץ. נשמעה ירייה שנייה. הקליע פגע בי. בגב. (חשכה)

סוף